

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาด้านผู้เรียน ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับดีมาก เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สาม ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 ความหมายและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 หลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.3 แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพ

2. การประเมินคุณภาพภายนอก

2.1 มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สอง ด้านผู้เรียน

1.1.1 การมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1.1.2 การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีของผู้เรียน

1.1.3 การมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬาของผู้เรียน

1.1.4 การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด

สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ของผู้เรียน

1.1.5 การมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

1.1.6 การมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง

อย่างต่อเนื่องของผู้เรียน

1.1.7 การมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมี

เจตคติที่ดีต่ออาชีพที่สุจริตของผู้เรียน

2.2 ตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สาม ด้านผู้เรียน

2.2.1 ด้านผลผลิต

2.2.1.1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2.2.1.2 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

2.2.1.3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.2.1.4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและปรับตัวเข้ากับสังคมได้

2.2.2 ด้านผลลัพธ์

2.2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และผู้เรียนมีการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพตามศักยภาพของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา

3. งานวิจัยเชิงคุณภาพ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คนไทยทุกคนมีโอกาสได้รับการบริการการศึกษาอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาเป็นเลิศ โดยโรงเรียนมีคุณภาพการเรียนมีคุณภาพ ห้องเรียนมีคุณภาพ และผู้เรียนมีคุณภาพ ได้มาตรฐานสูงในระดับสากล ดังนั้นจึงจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตไม่มีคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษา ตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้น จะให้ผลผลิตการศึกษามีคุณภาพอันพึงประสงค์ ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 2)

ความหมายและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2541 : 16) ให้ความหมายไว้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบประกันคุณภาพที่เกิดขึ้นเพื่อให้มั่นใจได้ว่า การจัดการศึกษาจะบรรลุจุดสำคัญ คือ เด็กได้รับการพัฒนาที่สมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อย่างน้อยในระดับพื้นฐานที่เด็กไทยทุกคนพึงได้รับและมีโอกาสพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

สงบ ลักษณะ (2541 : 2) การประกันคุณภาพการศึกษา คือ การวางแผนและการปฏิบัติหน่วยผลิตที่มุ่งเน้นจะผลิตสิ่งที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการ ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้รับผิดชอบการศึกษาควรได้รับการประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 153) ได้ให้ความหมายว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการรับประกันระบบการบริการคุณภาพของสถานศึกษา เป็นการสร้างความมั่นใจว่าผลผลิตเมื่อออกมาจากกระบวนการแล้วจะมีคุณภาพที่ดีตรงตามความต้องการของลูกค้า ผลผลิตต้องตอบสนอง

ต่อลูกค้าและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยต้องเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครอง ชุมชนได้มีส่วนร่วม รับผิดชอบ ร่วมตัดสินใจในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7) ได้ให้ความหมายว่าการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรงได้แก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อมได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม

จากแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อให้ความมั่นใจต่อผู้ปกครองชุมชน สังคมว่า จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นมาตรการหนึ่งที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาที่ได้รับ การรับรองมาตรฐาน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ โดยผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตาม มาตรฐานที่กำหนดไว้โดยมีแนวทางการดำเนินงาน

หลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่ช่วยสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยเน้นแนวคิดหลัก ดังนี้ (เข้มเพชร กำหอม, 2543 : 31-32)

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child-Centered Development) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ทั้งปวง และยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงต้องช่วยกระตุ้น เอื้ออำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาจนเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมสามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข และร่วมมืออย่างสร้างสรรค์

2. การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School-Based Management :SBM) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจบริหารจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีความเชื่อว่าสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิตคือ ผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ จึงเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่จะทำให้เกิดเสริมสร้างพลังให้สถานศึกษาชุมชนและสังคมร่วมมือกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation and Collaboration) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชนที่ทุกคนทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลทุกคน และกับสังคมโดยรวม การศึกษาจึงเป็นเรื่องของทุกคน (All for Education) โดยแนวความคิดนี้เชื่อว่าการให้ทุกคนทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมคิด และร่วมดำเนินการในการจัดการศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน และประกันคุณภาพการศึกษา จะทำให้เกิดความรู้สึกรู้สึกความเป็นเจ้าของให้ การสนับสนุน และร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความมุ่งมั่นร่วมกัน พัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมได้

4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา (Decentralization of Education) เป็นแนวความคิดที่มุ่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา (Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมแนวความคิดนี้เชื่อว่าการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ ส่วนเสียกับการศึกษามากขึ้นนี้จะทำให้เกิดความตระหนักในคุณประโยชน์ของการศึกษา และผลกระทบมากขึ้นนี้จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของเขา และมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมในที่สุด

5. การแสดงความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ (Accountability) เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา (Authorities) ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม และต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ได้มาตรฐานซึ่งสามารถให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และหน่วยงานต้นสังกัดตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้อย่างแท้จริงและรวดเร็ว

แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายใน (Quality Assurance) เป็นวิธีการที่นำมาใช้เพื่อการบริหาร และจัดการเชิงคุณภาพขององค์กรทางการศึกษา Dale. (1994. อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 7) ได้อธิบายถึงวิวัฒนาการของการบริหารและจัดการเชิงคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ แบบที่เน้นการตรวจจับ (Detection) อันได้แก่ การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Inspection) และการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ทั้งสองกิจกรรมนี้เน้นพัฒนาความแม่นยำของเครื่องมือและประสิทธิภาพของเทคนิคที่ใช้ในการตรวจจับความผิดที่เกิดขึ้น จุดอ่อนของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบนี้ คือการลงมือกระทำหลังจากข้อผิดพลาดหรือปัญหาได้เกิดขึ้นแล้ว (Retrospective หรือ Reactive) การบริหาร

และการจัดการเชิงคุณภาพแบบที่สองเป็นสิ่งที่ เพิ่งเกิดขึ้น มีลักษณะที่เน้นการป้องกันก่อนที่ความผิด จะเกิดขึ้น (Preventive หรือ Proactive) แบ่งย่อยออกได้ 2 ประเภท คือ การประกันคุณภาพและ การจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบ (Total & Quality Management หรือ TQM) TQM เป็นปรัชญา การบริหารการจัดการที่ครอบคลุมกิจกรรมทั้งปวงที่จะตอบสนองความคาดหวัง และความต้องการ ต่างๆ ของลูกค้า ชุมชนและเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุดโดยการพัฒนา และใช้ประโยชน์สูงสุดจากศักยภาพของพนักงานทุก ๆ คน ในอันที่จะมุ่งมั่นไปสู่การปรับปรุงคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง

การประกันคุณภาพภายในเป็นระดับหนึ่งของวิวัฒนาการการบริหารจัดการเชิงคุณภาพที่ ยังไม่บรรลุถึงขั้นของ TQM แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัดจากการบริหารจัดการเชิงคุณภาพ แบบเก่าที่เน้นการตรวจจับ โดยให้หันมาเน้นการวางแผนป้องกันอย่างเป็นระบบเพื่อไม่ให้เกิดความ ผิดพลาดขึ้นได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการสร้าง ความมั่นใจกับผู้เกี่ยวข้องว่าผลผลิตที่ออกมา จะมีคุณภาพตามที่คาดหวัง การประกันคุณภาพยังคงมีการเน้นความสำคัญของคุณภาพและ ประสิทธิภาพของเครื่องมือวัดและเทคนิควิธีวัด สิ่ง que เพิ่มขึ้นมากก็คือการสร้าง ความมั่นใจโดยการมี มาตรการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดเกิดขึ้นโดยเริ่มตั้งขึ้นการออกแบบและขั้นตอนการงาน จนถึงขั้นที่ได้ผลผลิตออกมา นอกจากจะมีการนำผลการประเมินในทุกขั้นตอนมาใช้เพื่อการวางแผน ออกแบบและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรในสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงาน ต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542,2542:5-6)

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโรงเรียน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงาน ต้นสังกัด ที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้น (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2544 : 23)

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการทั้งหมดที่เป็นระบบ และมี การวางแผนล่วงหน้าอันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสร้างความมั่นใจในระดับหนึ่งได้ว่าสินค้าหรือบริการหนึ่งๆ จะมีคุณภาพตามข้อกำหนดที่ได้วางไว้ส่วนการจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบ Dale. (1994. อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 7)

การประกันคุณภาพภายในเป็นการวิวัฒนาการการบริหารจัดการเชิงคุณภาพที่ยังไม่บรรลุถึง ขั้นของ TQM แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัดจากการบริหารจัดการเชิงคุณภาพแบบเก่าที่เน้น การตรวจจับ โดยให้หันมาเน้นการวางแผนป้องกันอย่างเป็นระบบ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการสร้าง ความมั่นใจกับผู้เกี่ยวข้องว่า ผลผลิตที่ออกมาจะมีคุณภาพ

ตามที่คาดหวัง การประกันคุณภาพยังคงมีการเน้นความสำคัญของคุณภาพและประสิทธิภาพของ เครื่องมือวัดและเทคนิควิธีวัด สิ่งที่เพิ่มขึ้นมาก็คือการสร้างความมั่นใจ โดยการมีมาตรการป้องกัน ไม่ให้ความผิดพลาดเกิดขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นการออกแบบและขั้นดำเนินการงานจนถึงขั้นที่ได้ผลผลิต ออกมา นอกจากจะมีการนำผลการประเมินในทุกขั้นตอนมาใช้เพื่อการวางแผนออกแบบและ การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 11-13)

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุง คุณภาพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิด หรือทำให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมาย ที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงานของ บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของ สถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องวางแผนพัฒนา และแผนปฏิบัติการต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความ โปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพ เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคคลอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องมีผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่นผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแล เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผนติดตาม ประเมินผล พัฒนา ปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพเพื่อให้ ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับระบบประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องเดียวกัน กับกระบวนการบริหารอย่างมีคุณภาพหรือ วงจร PDCA แต่เน้นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการ บริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น มีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2544: 20)

1. การจัดระบบการบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
6. การประเมินมาตรฐานการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ผลสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามี 8 ประการ คือ

(สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2544ก: 23)

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
2. การทำงานเป็นทีมของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
3. การสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
4. การกำหนดผู้รับผิดชอบ
5. การบริหารงานตามแบบ PDCA วงจรคุณภาพของ เดมมิ่ง
6. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพให้เป็นงานระดับชาติ
7. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง
8. ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน

ผู้บริหารสถานศึกษา นั้นมีบทบาทในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลัก

คือ การจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ตามที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารและการจัดการและ ด้านพัฒนาชุมชนแห่ง

การเรียนรู้ จำนวน 18 มาตรฐาน 84 ตัวบ่งชี้ ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นขอบเขตของเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ และ

ในการเตรียมการเพื่อพร้อมรับการประเมินจากภายนอกนั้น สถานศึกษาก็จะต้องมีระบบการประกัน

คุณภาพภายใน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานตามปกติของสถานศึกษา

มาตรฐานด้านผู้เรียน

แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน

คุณภาพผู้เรียนที่สังคมต้องการ ถูกระบุไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2544 มาตรา 6 ที่ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ (หมายถึง สุขกาย สุขใจ)สติปัญญา ความรู้

(หมายถึงเป็นคนเก่ง) และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (หมายถึง เป็นคนดีของคนรอบข้างและสังคม)และในมาตรา 7 ที่ว่าในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ได้มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ นอกจากนี้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติยังได้กำหนดคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกไว้โดยเน้นให้คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

ดังนั้น ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงยึดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรเป็นหลัก โดยการกำหนดคุณภาพผู้เรียนเป็น 8 ส่วน คือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี และมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา สำหรับความรู้ และทักษะพื้นฐาน ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการอ่าน เขียน คิดคำนวณ มีทักษะการสังเกต สอบถาม สืบค้น เก็บรวบรวมข้อมูล แก้ปัญหาตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีทักษะการคิด และแก้ปัญหาอย่างมีสติ นำเสนอผลงานได้ รวมทั้งมีความสามารถในการสื่อสารทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศเพื่อพร้อมเข้าสู่เวทีแข่งขันระดับสากล สำหรับทักษะการค้นคว้าหาความรู้ และการปรับตัว มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการค้นคว้าหาความรู้โดยเน้นใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ด้วยเหตุที่ประเทศไทยต้องการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันประเทศคู่แข่งทางการค้าทั้งหลาย ความสามารถในการจัดการและมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ รวมทั้ง ความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ (Teamwork) ส่วนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการอบรม สั่งสอนและปลูกฝังอย่างต่อเนื่องจากสถานศึกษา ทั้งนี้มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติครบถ้วน

การประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินภายนอกรอบที่สอง มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
ตัวบ่งชี้

- 1.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ
- 1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.3 มีความกตัญญูกตเวทิต
- 1.4 มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
- 1.5 ประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า
- 1.6 ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย นิยมไทย และดำรงไว้ ซึ่งความเป็น

ไทย

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
ตัวบ่งชี้

2.1 รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง
สิ่งแวดล้อม

2.2 เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม /โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

- 3.1 มีทักษะในการจัดการและทำงานให้สำเร็จ
- 3.2 เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน
- 3.3 ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง
- 3.4 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 3.5 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์
มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

- 4.1 สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด คิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม
- 4.2 สามารถคาดการณ์ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการตัดสินใจได้
- 4.3 ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ
- 4.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และมีจินตนาการ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ตัวบ่งชี้

- 5.1 มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์
- 5.2 มีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์
- 5.3 สามารถสื่อความคิดผ่านการพูด เขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีต่าง ๆ
- 5.4 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- 5.5 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียน

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนและพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

- 6.1 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง
- 6.2 สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัวใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ และสื่อ ต่างๆ ได้
ทั้งในและนอกสถานศึกษา

- 6.3 มีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้สนุกกับการเรียนรู้และชอบมาโรงเรียน

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ตัวบ่งชี้

- 7.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- 7.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
- 7.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยง
ต่อความรุนแรง โรคร้าย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ
- 7.4 มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น

7.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา ตัวบ่งชี้

8.1 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านศิลปะ

8.2 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์

8.3 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านกีฬา/นันทนาการ

จากมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ทั้ง 8 มาตรฐาน จึงกล่าวได้ว่าคุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีทักษะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

วิธีการและเกณฑ์การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำคำอธิบายและพัฒนาระดับคุณภาพตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นการจำแนกผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าจัดได้คุณภาพตามมาตรฐานหรือไม่โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 122)

1. ผลการประเมินคุณภาพในรายมาตรฐาน ให้พิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมของระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน

$$\text{ผลการประเมินรายมาตรฐาน} = \frac{\text{ผลรวมของผลการประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้}}{\text{จำนวนตัวบ่งชี้ทั้งหมดในมาตรฐาน}}$$

โดยมีเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพรายมาตรฐาน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังตาราง 2 คือ

เกณฑ์การพิจารณา	ระดับคุณภาพ
ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพตัวบ่งชี้รายมาตรฐาน ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 1.74	ปรับปรุง
ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพตัวบ่งชี้รายมาตรฐาน ระหว่าง 1.75 – 2.74	พอใช้
ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพตัวบ่งชี้รายมาตรฐาน ระหว่าง 2.75 – 3.49	ดี
ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพตัวบ่งชี้รายมาตรฐาน ระหว่าง 3.50 – 4.00	ดีมาก

2. ผลการประเมินคุณภาพในรายด้าน ให้พิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมของมาตรฐานในแต่ละด้าน

$$\text{ผลการประเมินรายด้าน} = \frac{\text{ผลรวมของผลการประเมินในแต่ละมาตรฐาน}}{\text{จำนวนมาตรฐานทั้งหมดในแต่ละด้าน}}$$

เกณฑ์การพิจารณาคุณภาพรายด้าน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังตาราง 3 คือ

เกณฑ์การพิจารณา	ระดับคุณภาพ
ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพมาตรฐานรายด้าน ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 1.74	ปรับปรุง
ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพมาตรฐานรายด้าน ระหว่าง 1.75 – 2.74	พอใช้
ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพมาตรฐานรายด้าน ระหว่าง 2.75 – 3.49	ดี
ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพมาตรฐานรายด้าน ระหว่าง 3.50 – 4.00	ดีมาก

ผลการประเมินคุณภาพในรายด้าน ให้พิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมทุกมาตรฐาน

$$\text{ผลการประเมินภาพรวมของสถานศึกษา} = \frac{\text{ผลรวมของผลการประเมินทุกมาตรฐาน}}{\text{จำนวนมาตรฐานทั้งหมด}}$$

เกณฑ์ตัดสินการผ่านมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยระดับเกณฑ์การพิจารณา ดังตาราง 4

เกณฑ์การพิจารณา	ระดับคุณภาพ
ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพรวมทุกมาตรฐาน ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 1.74	ปรับปรุง
ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพรวมทุกมาตรฐาน ระหว่าง 1.75 – 2.74	พอใช้
ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพรวมทุกมาตรฐาน ระหว่าง 2.75 – 3.49	ดี
ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพรวมทุกมาตรฐาน ระหว่าง 3.50 – 4.00	ดีมาก
และไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุง	

เกณฑ์การตัดสินให้ผ่านมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อให้การเทียบเคียงผลการประเมินมีความสอดคล้องกันระหว่างผลการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 123) จึงได้กำหนดเกณฑ์ตัดสินการผ่านมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. สถานศึกษาได้ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพไม่ต่ำกว่าระดับดี (≥ 2.75 ในระบบ 4 คะแนน)
2. สถานศึกษาได้ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพในระดับดีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่า 3 ใน 4 ของมาตรฐานที่ประเมิน นั่นคือ ได้มาตรฐานระดับดีขึ้นไป ไม่ต่ำกว่า 14 มาตรฐาน ใน 18 มาตรฐาน
3. สถานศึกษาไม่มีผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับปรับปรุง

ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก

ระบบการประกันคุณภาพภายในกับระบบการประกันคุณภาพภายนอก มีความแตกต่างและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดจะต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาแล้วจัดทำรายงานประจำปีเสนอผู้เกี่ยวข้อง ส่วนการประกันคุณภาพภายนอกเป็นงานที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายใน เป็นการตรวจสอบผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานภายนอกเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การประกันคุณภาพภายในกับการประกันคุณภาพภายนอกจึงสัมพันธ์เชื่อมโยงกันด้วยมาตรฐานการศึกษาโดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ คือ เอกภาพเชิงนโยบาย ความหลากหลายในทางปฏิบัติและมุ่งส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มากกว่าการควบคุมหรือการให้คุณให้โทษ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2544:5) วิธีการและเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สอง (พ.ศ. 2549-2553) ในส่วนของการประเมินอิงสถานศึกษา

การประเมินอิงสถานศึกษา ประกอบด้วย การพิจารณาพัฒนาการของคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และการบรรลุมาตรฐาน/เป้าหมายของสถานศึกษา โดยมีมิติในการพิจารณา วิธีการพิจารณา และการสรุปผลการพิจารณา ดังนี้

1 มิติในการพิจารณา มี 2 มิติ ได้แก่ 1) มิติพัฒนาการของคุณภาพการศึกษา และ 2) มิติการบรรลุมาตรฐาน/เป้าหมายตามแผนของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กัน ดังตาราง 5

พัฒนาการของคุณภาพการศึกษา	บรรลุมาตรฐาน/เป้าหมายตามแผนของสถานศึกษา	
	บรรลุ	ไม่บรรลุ
มี	ดีมาก(4)	ดี(3) มี A1 และ A2 พอใช้(2)ไม่มี A1 และ A2
ไม่มี	พอใช้(2)	ปรับปรุง(1)

2 วิธีการพิจารณาในแต่ละมิติ มีดังนี้

2.1 มิติพัฒนาการของคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษานำผลประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาจนทำให้มีผลการประเมินในรอบที่สองสูงกว่าผลการประเมินในรอบแรก หรือยังคงรักษาระดับดีไว้ พิจารณาในระดับมาตรฐาน ดังนี้

2.1.1 นำผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะของ สมศ. ไปพัฒนามาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา โดยมีร่องรอยหลักฐานแสดงอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบครบกระบวนการ PDCA

2.1.2 ผลการประเมินในรอบที่สอง(เฉพาะผลการประเมินแบบอิงเกณฑ์) สูงกว่า ผลประเมินรอบแรก หรือ มีผลประเมินทั้งในรอบแรกและรอบที่สองไม่ต่ำกว่าระดับดี (ดี-ดี)

การมีพัฒนาการของคุณภาพการศึกษาจะพิจารณาจากร่องรอยหลักฐานตามข้อ 2.1.1 และ 2.1.2 ถ้าไม่เป็นไปตามนี้ถือว่า ไม่มีพัฒนาการสำหรับสถานศึกษาที่ไม่มีผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกรอบแรก ถ้าผลประเมินรอบที่สองอยู่ในระดับดี และมีร่องรอยหลักฐานแสดงถึงสถานศึกษาได้ ใช้ผลการประเมินตนเองในการพัฒนามาตรฐานนั้นๆ อย่างเป็นระบบครบกระบวนการ PDCA จึงจะถือว่า มีพัฒนาการ 2.2) บรรลุมาตรฐานหรือเป้าหมายตามแผน สามารถจำแนก แผนเป็น 2 กรณี ได้แก่

2.2.1 สถานศึกษาใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน/ปฐมวัย เป็นเป้าหมายในการดำเนินการประเมินว่าสถานศึกษาบรรลุมาตรฐานหรือเป้าหมายตามแผน จะพิจารณาจาก

2.2.1.1 สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปี/โครงการ/กิจกรรมในการพัฒนา สถานศึกษาโดยมีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเป้าหมายในการดำเนินการเป็นรายตัวชี้วัด

2.2.1.2 ในแผนปฏิบัติการได้กำหนดให้มีโครงการ/กิจกรรม วัตถุประสงค์ และ ตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ชัดเจน

2.2.1.3 พิจารณาว่าในแต่ละมาตรฐานที่เป็นเป้าหมายของแผนต้องมีตัวบ่งชี้ อย่างน้อย 3 ใน 4 ของตัวบ่งชี้ที่ตรงกับตัวบ่งชี้ของมาตรฐานสำหรับประเมินภายนอก

2.2.1.4 มีการดำเนินการตามแผนประจำปี/โครงการ/กิจกรรมที่วางไว้ครบถ้วน และมีการประเมินผลสำเร็จในการดำเนินงานอย่างชัดเจน

2.2.1.5 มีผลการประเมินความสำเร็จที่บรรลุตัวบ่งชี้ทุกตัวในมาตรฐาน/ เป้าหมายตามแผนที่ตั้งไว้

การบรรลุมาตรฐานหรือเป้าหมายตามแผน จะพิจารณาจากร่องรอยหลักฐานตาม ข้อ 1) 2) และ 3) โดยสถานศึกษามีรายงานการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมพิสูจน์ได้หรือ

2.2.2 สถานศึกษาจัดทำแผนประจำปีที่ไม่ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน/ปฐมวัย เป็นเป้าหมายในการดำเนินงาน จะพิจารณาจาก

1. การบรรลุมาตรฐานหรือเป้าหมายตามแผน สถานศึกษาต้องระบุว่า โครงการ/กิจกรรมที่ระบุในแผนปฏิบัติการมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน/ปฐมวัย มาตรฐานใดบ้าง

2. สถานศึกษามีตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการดำเนินงานตามแผนที่สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน/ปฐมวัย โดยพิจารณาความเหมาะสมของการจัดกลุ่มดังกล่าวว่า สอดคล้องกับมาตรฐาน หรือไม่ ถ้าไม่สอดคล้องก็ให้ถือว่าไม่บรรลุเป้าหมาย แต่ถ้าสอดคล้องจึงจะ พิจารณาว่ามีร่องรอยหลักฐานที่แสดงว่าผลการดำเนินงานบรรลุตามมาตรฐานหรือเป้าหมายตามแผน อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

3. พิจารณาว่าในแต่ละมาตรฐานที่เป็นเป้าหมายของแผนต้องมีตัวบ่งชี้อย่างน้อย 3 ใน 4 ของตัวบ่งชี้ที่ตรงกับตัวบ่งชี้ของมาตรฐานสำหรับประเมินภายนอก

4. มีการดำเนินการตามแผนประจำปี/โครงการ/กิจกรรมที่วางไว้ครบถ้วน และมีการประเมินผลสำเร็จในการดำเนินงานอย่างชัดเจน

5. มีผลการประเมินความสำเร็จที่บรรลุตัวบ่งชี้ทุกตัวในมาตรฐาน /เป้าหมายตามแผนที่ตั้งไว้

หากสถานศึกษาไม่มีแผนประจำปีที่เป็นระบบก็ถือว่าไม่บรรลุเป้าหมายโดยไม่ต้องดูที่ผล แต่ถ้าไม่บรรลุมาตรฐานหรือเป้าหมายตามแผนจะพิจารณาหลักฐานเพิ่มเติมที่แสดงถึงความตระหนักในความสำคัญ และความพยายามในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสู่มาตรฐานของสถานศึกษาอย่างเด่นชัด โดยมีหลักฐานและร่องรอยแสดงความตระหนักในความสำคัญ และความพยายามในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสู่มาตรฐานของสถานศึกษาให้พิจารณา ดังนี้ ผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 กลุ่มขึ้นไป (ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง) มีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน หรือ ครู หรือ คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานนั้นๆ โดยมีหลักฐานและร่องรอยยืนยัน จากอย่างน้อย 3 แหล่งขึ้นไป เช่น นโยบายและทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา ระบบประกันคุณภาพภายใน รายงานการประเมินตนเอง เป็นต้น ที่แสดงว่าสถานศึกษามีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน หรือ ครู หรือ คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานนั้นๆ ซึ่งความพยายามในการปฏิบัติสู่มาตรฐานการศึกษา พิจารณาจากการมีหลักฐานและร่องรอยยืนยันทั้ง 5 ข้อ

1. แผนกลยุทธ์ ธรรมนูญโรงเรียน แผนการจัดโครงสร้างองค์กรของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน หรือ ครู หรือ คุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานนั้น ซึ่งพิจารณาได้จากการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นเป้าประสงค์ของการพัฒนาของสถานศึกษา รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา การพูดคุยและสัมภาษณ์บุคลากรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น ในเรื่องการวางแผนพัฒนาของสถานศึกษา

2. มีการจัดโครงการ/กิจกรรมสำคัญระดับสถานศึกษาด้านการบริหาร การเรียนการสอน และ กิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียน หรือ ครู หรือ คุณภาพการจัดการศึกษาให้บรรลุมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งเป็นเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยพิจารณาได้จาก แผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา เป็นต้น

3. มีภาคีเข้าร่วมหลากหลายเพียงใด โดยเฉพาะเครือข่าย หรือ ชุมชน เป็นต้น ภาคีที่เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมที่แสดงว่า เป็นโครงการ/กิจกรรมระดับสถานศึกษาซึ่งพิจารณาได้จาก รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาและโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา

4. มีโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน หรือ ครู หรือ คุณภาพการจัดการศึกษา ให้บรรลุตามมาตรฐานนั้น ๆ อย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพียงใด ที่จะแสดงความยั่งยืนของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานนั้น

5. ผลการประเมินโครงการ/กิจกรรมว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์เพียงใดและเป็นที่พึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด โดยต้องเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรม และมีผู้เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 พึงพอใจต่อผลของโครงการ/กิจกรรมนั้นๆ โดยมีความแตกต่างในความหมายของการบรรลุมาตรฐานหรือเป้าหมายตามแผน กับการบรรลุวัตถุประสงค์ในความพยายามข้อ 5 ดังนี้ การบรรลุมาตรฐานหรือเป้าหมายตามแผนให้พิจารณาในระดับมาตรฐานว่ามาตรฐานนั้นๆ สถานศึกษาตั้งเป้าหมายไว้อย่างไร จะทำโครงการหรือกิจกรรมอะไรบ้างเพื่อพัฒนาผู้เรียน ครู หรือการบริหารจัดการให้บรรลุมาตรฐานนั้น ส่วนการบรรลุวัตถุประสงค์นั้นประเมินในเชิงโครงการหรือกิจกรรมที่ปรากฏในการพัฒนาสู่มาตรฐานนั้นๆ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สาม (พ.ศ. 2554-2558) ซึ่งจะเริ่มประเมินสถานศึกษาทุกระดับ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในการประเมินทุกระดับจะมี 3 องค์ประกอบ คือ ตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์ และตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม โดยกรอบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบ 3 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมี 11 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น 8 ตัวบ่งชี้พื้นฐาน 1 ตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์ และ 2 ตัวบ่งชี้ มาตรการส่งเสริม

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

ด้านผลผลิต

1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
2. ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี
3. ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
4. ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และปรับตัวเข้ากับสังคมได้

ด้านผลลัพธ์

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และผู้เรียนมีการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพตามศักยภาพของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา

ด้านการจัดการเรียนการสอน

6. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านบริหารจัดการศึกษา

7. ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษา

ด้านประกันคุณภาพภายใน

8. การประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัดเป็นไปตามกฎกระทรวง
ตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์

9. การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหรือจุดเด่นหรือ
ลักษณะพิเศษของประเภทโรงเรียน

ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

10. มาตรการส่งเสริมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐานรักษามาตรฐาน และยกระดับ
มาตรฐานโดยการกำหนดมาตรการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามข้อตกลงในการดำเนินงานและ
การใช้ทรัพยากรกับรัฐบาลเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

11. มาตรการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตที่ดี มีภูมิคุ้มกันเพื่อ
การเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ยั่งยืน

ทิศทางการประเมินภายนอก รอบที่ 3

ประเด็นที่ 1

- ใช้มาตรฐานชุดเดียวในการประเมินทั้งประเทศ
- ให้นำหนักร้อยละ 75 เน้นผลผลิตและผลลัพธ์จากการจัดการศึกษา
(คุณภาพผู้เรียน)

ประเด็นที่ 2

- คุณภาพผู้เรียน ด้านความดี และความสุซ พิจารณาจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ความสามารถในการใช้ผลจากการทดสอบระดับชาติ

ประเด็นที่ 3

- การประเมินอิงสถานศึกษานั้นให้กำหนดไว้ในการประกันคุณภาพภายใน และมี
การประเมินในระดับกลุ่มสาระที่มีความสำคัญก่อน 5 กลุ่มสาระ

ประเด็นที่ 4

- กำหนดให้การประกันคุณภาพภายในเป็นมาตรฐานหนึ่งที่ใช้ในการประเมิน

มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 3 มี 5 มาตรฐาน

1. ผู้เรียนเป็นคนดี
2. ผู้เรียนมีความสามารถ
3. ผู้เรียนมีความสุข

4. ครูสอนเก่ง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
5. สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 3 ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

น้ำหนัก ร้อยละ 15

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ใน มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของการศึกษาว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของ บุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอีกนัยหนึ่งความหมายของการศึกษา คือ การพัฒนาลักษณะนิสัยซึ่งเป็นบุคลิกลักษณะเด่นของบุคคลที่เกิดจากการสั่งสมลักษณะนิสัยทางด้าน คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม รวมถึงอาชีพ การศึกษาและวิธีการอบรมเลี้ยงดู และในพระราชบัญญัติ การจัดการศึกษาดังกล่าว ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการเพื่อให้คนไทยมีคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ตามมาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของคนไทยที่ พึงประสงค์ทั้ง ในฐานะพลเมืองและพลโลกตามมาตรฐานการศึกษาของชาติกล่าวคือ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข สนุกกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย โดยมีตัวบ่งชี้ ดังนี้

- 1 กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์
- 2 ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและพัฒนาสังคม
- 3 ทักษะการเรียนรู้และปรับตัว
- 4 ทักษะทางสังคม

5 คุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและพลโลก และเมื่อพิจารณา เพิ่มเติมในส่วนของคุณลักษณะของกำลังคนรุ่นใหม่ในฐานะพลโลก ได้แก่ Civic and Moral Character with Democratic Outlook/Soft-awareness/ Cultural Awareness /Systemic Thinking/Global perspectives/Interdisciplinary Understanding Learning Skills/Learning how to learn/Research Skills/IT Literacy/Communication Skills รวมทั้งนโยบาย 3 ดี ของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ(นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์) ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ

1. ด้านประชาธิปไตย ศรัทธาและเชื่อมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นไทย
3. ด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด

จากการวิเคราะห์คุณลักษณะดังกล่าว จะเห็นว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีค่านิยมในทางที่ดี เป็นคุณลักษณะที่เป็นตัวบ่งชี้ร่วมสำคัญในการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา การพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรม มีความดี เข้าถึงความงามและความจริง ดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจาสุจริตและมโนสุจริต เป็น 1 ในคุณลักษณะ 5 ประการของคนไทยและสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณธรรมและจิตสำนึก (morality and conscience) มีคุณธรรมในการกระทำ ด้านความละลายชั่วกลัวบาป ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูรู้คุณ ความไม่เห็นแก่ตัว ความปรารถนาดี เอื้อเฟื้อต่อกัน ความจริงใจและความขยันหมั่นเพียรและมีจิตสำนึกในการกระทำ ความดีด้านจิตสำนึกความรับผิดชอบ จิตสำนึกในคุณค่าของตนและผู้อื่น จิตสำนึกความเป็นไทย จิตสำนึกประชาธิปไตย

สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแหล่งการศึกษาที่เป็นรากฐานที่สำคัญที่ทำให้เกิดกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ให้มีความเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ได้แก่ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์ สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ

สถานศึกษาจึงต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เพื่อให้เป็นผู้เรียนที่ปฏิบัติหน้าที่นักเรียนที่ดีของโรงเรียนทำหน้าที่ลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครองและพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ดังตาราง 6

ตัวบ่งชี้	ชื่อตัวบ่งชี้	น้ำหนัก
1.1	ผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่นักเรียนที่ดีของโรงเรียน	5
1.2	ผู้เรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง	5
1.3	ผู้เรียนที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคม	5

หมายเหตุ พิจารณาระดับสัมฤทธิ์ผลโดยเฉลี่ยสามปีย้อนหลัง รายละเอียดในการประเมินตามตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 ผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่เป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน

น้ำหนัก : ร้อยละ 5

คำอธิบาย

ผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่เป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติตามหน้าที่ของนักเรียนที่ดี ประกอบด้วย การปฏิบัติตามที่ถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน รวมทั้งการร่วมรับผิดชอบในการดูแลรักษาสถานศึกษาและชื่อเสียงของสถานศึกษา การเคารพเชื่อฟังครูอาจารย์ การมีระเบียบวินัย อยู่ร่วมกับเพื่อนๆและผู้อื่นในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

เกณฑ์การพิจารณา : ให้พิจารณาร้อยละของผู้เรียนในภาพรวมที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

1.1.1 ร้อยละของผู้เรียนที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- ไม่ทุจริตในการทำงาน และการทำข้อสอบ
- ไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ละเมิดสิทธิทางปัญญาของผู้อื่น

- พูดแต่ความจริง
- ทรัพย์สินของส่วนตัวและส่วนรวมไม่สูญหาย
- รับผิดชอบต่องานกลุ่ม ไม่ผลักภาระให้ผู้อื่น
- ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งทางกาย วาจา ใจ

1.1.2 ร้อยละของผู้เรียนที่มีวินัย พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- ปฏิบัติตามข้อตกลง ระเบียบของโรงเรียนที่ได้ตกลงไว้ เช่น ตรงต่อเวลาในการเข้าเรียน การส่งงานตรงเวลา
- การควบคุมตนเองได้ เช่น มีระเบียบวินัยในการแต่งกาย มีมารยาท ไม่พูดคุยเล่นในเวลาเรียน
- มีวินัยในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
- ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีความสุภาพ อ่อนโยน ทั้ง กาย วาจา ใจ
- ร่วมรับผิดชอบในการดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน อาคารเรียน และรักษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้สวยงาม

1.1.3 ร้อยละของผู้เรียนที่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- ความเอาใจใส่ต่องาน
- ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงาน
- ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- ความขยัน อดทน มั่นเพียรในการเรียนและการทำงานจนประสบความสำเร็จ

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาในการปฏิบัติหน้าที่เป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน กำหนดเกณฑ์การประเมิน
คุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 7

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่นักเรียนที่ดีของโรงเรียน ต่ำกว่าร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่นักเรียนที่ดีของโรงเรียน ตั้งแต่ร้อยละ 50 – 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่นักเรียนที่ดีของโรงเรียน ตั้งแต่ร้อยละ 60 – 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่นักเรียนที่ดีของโรงเรียน ตั้งแต่ร้อยละ 75 – 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่นักเรียนที่ดีของโรงเรียน ตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปีย้อนหลัง

- หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้และรายงานประจำปีที่เป็น
รายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตาม
คุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปีย้อนหลัง

- บันทึกหรือรายงานประชุมที่เกี่ยวข้อง 3 ปีย้อนหลัง

- เครื่องมือหรือแบบเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่
นักเรียนที่ดีของโรงเรียน 3 ปีย้อนหลัง

- สมุดพก และรายงานผลการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน 3 ปี ย้อนหลัง

- หลักฐานการบันทึกการทำความดีของผู้เรียน 3 ปีย้อนหลัง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ผู้เรียนที่เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

น้ำหนัก : ร้อยละ 5

คำอธิบาย:

ผู้เรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่
ผู้ปกครอง ประกอบด้วย การปฏิบัติตามคำอบรม สั่งสอน ของพ่อแม่ผู้ปกครอง ความมีเมตตากรุณา
โอบอ้อมอารี ช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัว มีความรับผิดชอบ อดทนอดกลั้น ประหยัดอดออม
การแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องในการดำรงชีวิต มีความกตัญญูกตเวที

เกณฑ์การพิจารณา : ให้พิจารณาร้อยละของผู้เรียนในภาพรวมที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

1.2.1 ร้อยละของผู้เรียนที่อยู่อย่างพอเพียง พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง
ต่อไปนี้

- รู้จักพอเพียง พอประมาณ ประหยัด และอดออม
- รู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายอย่างประหยัดอดออมเท่าที่จำเป็น
- รู้จักเลือกใช้สิ่งของโดยมุ่งเน้นประโยชน์มากกว่าค่านิยมของสินค้า
- รู้จักประหยัดน้ำ ไฟ ใช้ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
- ภูมิใจและพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่
- มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.2.2 ร้อยละของผู้เรียนที่มีความเอื้ออาทร พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง
ต่อไปนี้

- ความเมตตากรุณา
- มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครอง
- แบ่งเบาภาระ ช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง
- เสียสละช่วยเหลือญาติพี่น้อง

1.2.3 ร้อยละของผู้เรียนที่มีความกตัญญูกตเวที พิจารณาค่าร้อยละจากราย
การตัวอย่าง ต่อไปนี้

- รักและเคารพพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีความประพฤติดีอยู่ในโอวาท
- แสดงความกตัญญูในโอกาสต่างๆ
- เชื่อฟังสิ่งที่พ่อแม่ ผู้ปกครองตักเตือน แนะนำ ห้ามปราม และปฏิบัติตาม
- ประพฤติ ปฏิบัติตนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองภูมิใจและมีความสุข
- ระลึกถึงพระคุณของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และแสดงออกซึ่งการตอบแทนพระคุณ

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาในการปฏิบัติหน้าที่เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง กำหนดเกณฑ์การประเมิน
คุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 8

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ต่ำกว่าร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ตั้งแต่ร้อยละ 50-59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ตั้งแต่ร้อยละ 60-74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ตั้งแต่ร้อยละ 75-89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปีย้อนหลัง

- หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปีย้อนหลัง

- บันทึกหรือรายงานประชุมที่เกี่ยวข้อง 3 ปีย้อนหลัง
- เครื่องมือหรือแบบเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง 3 ปีย้อนหลัง

- สมุดพกและรายงานผลการประเมินพฤติกรรมผู้เรียน 3 ปีย้อนหลัง
- หลักฐานการบันทึกการทำความดีของผู้เรียน 3 ปีย้อนหลัง
- หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และการปฏิบัติตาม

คำอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครองของผู้เรียน 3 ปีย้อนหลัง

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ผู้เรียนที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคม

น้ำหนัก : ร้อยละ 5

คำอธิบาย:

ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคม หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคม มีคุณธรรมจริยธรรมที่ทำเพื่อเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม ประกอบด้วย การปฏิบัติตามกฎหมาย รู้จักคุณค่าของวัฒนธรรมไทยและเอกลักษณ์ของชาติไทย รู้ผิดชอบชั่วดี มีความภูมิใจในความเป็นไทย การดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจสุจริตและมโนสุจริตรักษาสาธารณสมบัติ สามัคคี เสียสละเพื่อส่วนรวม รวมทั้งเห็นความสำคัญ ศรัทธา และเชื่อมั่นการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เกณฑ์การพิจารณา : ให้พิจารณาร้อยละของผู้เรียนในภาพรวมที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

1.3.1 ร้อยละของผู้เรียนที่รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- รู้จักบทบาทของตนเองในฐานะคนไทย และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- เป็นศาสนิกชนที่ดี ศรัทธา ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักศาสนา
- ปฏิบัติตนตามพระบรมราโชวาท
- เคารพ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

- แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

1.3.2 ร้อยละของผู้เรียนที่รักความเป็นไทย พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีไทย อนุรักษ์ เผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีไทย
- มีความภูมิใจในความเป็นไทย
- ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- รู้จักคุณค่าของวัฒนธรรมไทย และเอกลักษณ์ของชาติไทย มีความเป็นไทย ปฏิบัติ

ตนตามมารยาทไทย

- สนับสนุน ส่งเสริมการใช้สินค้า ผลิตภัณฑ์ ที่ผลิตภายในประเทศ

1.3.3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีจิตสาธารณะ พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- รักษาสาธารณสมบัติ
- ปฏิบัติหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม
- ช่วยเหลือชุมชนและสังคมด้วยความเต็มใจ
- บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- ช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์ ประสบปัญหาเดือดร้อนหรือเจ็บป่วย
- ทำเพื่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาในการปฏิบัติหน้าที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน และสังคม กำหนดเกณฑ์

การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 9

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคม ต่ำกว่าร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคม ตั้งแต่ร้อยละ 50-59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคม ตั้งแต่ร้อยละ 60-74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคม ตั้งแต่ร้อยละ 75-89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคม ตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปีย้อนหลัง

- หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปีย้อนหลัง
 - บันทึกหรือรายงานประชุมที่เกี่ยวข้อง 3 ปีย้อนหลัง
 - เครื่องมือหรือแบบเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง 3 ปีย้อนหลัง
 - สมุดพกและรายงานผลการประเมินพฤติกรรมผู้เรียน 3 ปีย้อนหลัง
 - หลักฐานการบันทึกการทำความดีของผู้เรียน 3 ปีย้อนหลัง
 - หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และการปฏิบัติตาม คำอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครองของผู้เรียน 3 ปีย้อนหลัง

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

น้ำหนัก ร้อยละ 10

การพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาและสุขภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี มาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานที่ 2 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก โดยมีเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น คนเก่ง คนดีและมีความสุข โดยมีการพัฒนาคนที่เหมาะสมกับช่วงวัยเต็มตาม ศักยภาพ และตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ มีคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ในคุณลักษณะมีรูปลักษณ์ (สุขภาพ บุคลิกภาพ) ดี มีกำลังกายที่สมบูรณ์ประกอบด้วย การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิต รวมทั้งสุขภาวะทางกายและจิต มีร่างกายแข็งแรงปราศจากโรค มีภูมิคุ้มกัน ภาวะโภชนาการดี บริหารกาย เล่นกีฬา ทำทางคล่องแคล่ว ร่าเริง และมีสภาพจิตที่แจ่มใส ไม่เครียด มีสุขภาพจิตดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีสุนทรียภาพ มีทักษะทางดนตรี ศิลปะ และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 ได้ให้นิยามไว้ว่า สุขภาพ หมายถึงภาวะของ มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล องค์การอนามัยโลก ได้ให้นิยามไว้ว่า สุขภาพ หมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา มิใช่เพียงการปราศจากโรคหรือความพิการเท่านั้น อีกทั้งโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข กำหนดให้สถานศึกษามีการส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี โดยมีความครอบคลุมด้านสุขภาพอนามัยในทุกแง่มุมของชีวิตทั้งในโรงเรียน และชุมชน นั่นคือ ความร่วมมือกันผลักดันให้โรงเรียนใช้ศักยภาพทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อพัฒนาสุขภาพของผู้เรียนบุคลากรในโรงเรียนตลอดจนครอบครัวและชุมชนให้สามารถ 1) นำมาประยุกต์ใช้ใน

ชีวิตประจำวัน 2) ดูแลเอาใจใส่สุขภาพของตนเองและผู้อื่นและ 3) ตัดสินใจและควบคุมสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ ดังนั้นสุขภาพกับการศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปให้เกิดการประสานเอื้ออำนวยประโยชน์ และเกื้อกูลซึ่งกันและกันในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและการพัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี เป็นเรื่องที่สำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิถีชีวิตในการสร้างพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งจะปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามสุขนิสัย สุขปฏิบัติ และเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมทางด้านอนามัยที่จะนำไปสู่การมีสุขภาพดีตั้งแต่เด็กควบคู่ไปกับการศึกษา เพื่อให้เด็ก ดี เก่ง มีความสุข มีสุขภาพดี มีน้ำหนัก ส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ รวมทั้งมีสุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเป็นความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูประบบสุขภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุถึงปรัชญาการพัฒนาคนอย่างแท้จริง

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้
ดังตาราง 10 คือ

ตัวบ่งชี้	ชื่อตัวบ่งชี้	น้ำหนัก
2.1	ผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีน้ำหนัก ส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์	5
2.2	ผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นและมีสุนทรียภาพ	5

หมายเหตุ พิจารณาระดับสัมฤทธิ์ผลโดยเฉลี่ยสามปีย้อนหลัง

รายละเอียดในการประเมินตามตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพ มีดังนี้
ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีน้ำหนัก ส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ รวมทั้งรู้จักดูแลตนเองให้มีความปลอดภัย
น้ำหนัก : ร้อยละ 5

คำอธิบาย

ผู้เรียนที่มีสุขภาพดี มีน้ำหนัก ส่วนสูง และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ รวมทั้ง รู้จักดูแลตนเองให้มีความปลอดภัย หมายถึง การที่ผู้เรียนรู้จักดูแลตนเองให้มีสุขภาพแข็งแรง รักษาสุขภาพอนามัยส่วนตน โดยปฏิบัติตามสุขบัญญัติ 10 ประการ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย พักผ่อนอย่างเพียงพอ และมีพัฒนาการทางร่างกายเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์มาตรฐาน ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน ของกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2543) ผู้เรียนรู้จักวิถีดูแลรักษาตนเองให้ปลอดภัย รู้เท่าทันและสามารถปฏิบัติตนให้พ้นจากสิ่งเสพติด สิ่งมอมเมา การสูบบุหรี่และอบายมุขต่างๆ การป้องกันตนเองจากเหตุความรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวจากโรคภัย จากอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาทและปัญหาทางเพศ

เกณฑ์การพิจารณา : ให้พิจารณาร้อยละของผู้เรียนในภาพรวมที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

2.1.1 ร้อยละของผู้เรียนที่มีสุขภาพดี (พิจารณาจากน้ำหนัก ส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์) พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- พัฒนาการทางร่างกายเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน
- มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน

2.1.2 ร้อยละของผู้เรียนที่มีสุขภาพที่ดี (เฉพาะพฤติกรรมการแสดงออกใช้เกณฑ์ สสส.) พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- รู้เท่าทันและปฏิบัติตนให้พ้นจากสิ่งเสพติด สิ่งมอมเมา การสูบบุหรี่ การดื่มเหล้า และอบายมุขต่างๆ

- ดูแลรักษาตนเองให้ปลอดภัยจากเหตุความรุนแรง
- รู้เท่าทันและป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ โรคร้ายและปัญหาทางเพศ
- ดูแลตนเองให้มีสุขภาพแข็งแรง
- ออกกำลังกายสม่ำเสมอ (อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง)
- รับประทานอาหารที่มีประโยชน์
- พักผ่อนอย่างเพียงพอ

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาผู้เรียนที่มีสุขภาพดี มีน้ำหนัก ส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์รวมทั้งดูแลตนเองให้มีความปลอดภัย กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 11 นี้

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีสุขภาพดี มีน้ำหนัก ส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์รวมทั้งรู้จักดูแลตนเองให้มีความปลอดภัย ต่ำกว่าร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีสุขภาพดี มีน้ำหนัก ส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์รวมทั้งรู้จักดูแลตนเองให้มีความปลอดภัย ตั้งแต่ร้อยละ 50 – 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีสุขภาพดี มีน้ำหนัก ส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์รวมทั้งรู้จักดูแลตนเองให้มีความปลอดภัย ตั้งแต่ร้อยละ 60 – 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีสุขภาพดี มีน้ำหนัก ส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์รวมทั้งรู้จักดูแลตนเองให้มีความปลอดภัย ตั้งแต่ร้อยละ 75 – 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีสุขภาพดี มีน้ำหนัก ส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์รวมทั้งรู้จักดูแลตนเองให้มีความปลอดภัย ตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปีย้อนหลัง

- หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปีย้อนหลัง

- บันทึกหรือรายงานประชุมที่เกี่ยวข้อง 3 ปีย้อนหลัง

- เครื่องมือหรือแบบเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับตัวชี้วัด เช่น แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกการปฏิบัติ ข้อมูลสถิติต่างๆ เช่น บัตรบันทึกสุขภาพ ประจำตัวผู้เรียน ผลจากการทดสอบสมรรถภาพ การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง สถิติการเจ็บป่วย การเกิดอุบัติเหตุ การใช้ห้องพยาบาล เป็นต้น 3 ปีย้อนหลัง

- สมุดพกบันทึกสุขภาพและพฤติกรรมผู้เรียน 3 ปีย้อนหลัง

- เอกสาร/หลักฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นและมีสุนทรียภาพ

น้ำหนัก : ร้อยละ 5

คำอธิบาย

ผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดีมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และมีสุนทรียภาพ หมายถึง การที่ผู้เรียน รู้จักตนเอง ภูมิใจในตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์(มีปฏิภาณไหวพริบในการแสดงออกตามสถานการณ์ได้เหมาะสมกับวัย) ยอมรับและปฏิบัติตนต่อผู้อื่นได้เหมาะสม ผู้เรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม รวมทั้ง เห็นประโยชน์ของสุนทรียภาพทั้งทางด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจและมีความสุข

เกณฑ์การพิจารณา : ให้พิจารณาร้อยละของผู้เรียนในภาพรวมที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

2.2.1 ร้อยละของผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง

ต่อไปนี้

- รู้จักตนเอง ภูมิใจในตนเอง
- ความมั่นคงทางอารมณ์
- ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นได้เหมาะสม
- กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

2.2.2 ร้อยละของผู้เรียนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พิจารณาค่าร้อยละจากรายการ

ตัวอย่าง ต่อไปนี้

- สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
- ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

- มีอุปนิสัยร่าเริงแจ่มใส

2.2.3 ร้อยละของผู้เรียนที่มีสุนทรียภาพ พิจารณาค่าร้อยละจากรายการ

ตัวอย่าง ต่อไปนี้

- ชื่นชม ร่วมกิจกรรมและมีผลงานด้านศิลปะ
- ชื่นชม ร่วมกิจกรรมและผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์ โดยไม่ขัดหลักศาสนา
- ชื่นชม ร่วมกิจกรรมและมีผลงานด้านกีฬา/นันทนาการ

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และมีสุนทรียภาพ กำหนด

เกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 12

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และมีสุนทรียภาพ ต่ำกว่าร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และมีสุนทรียภาพ ตั้งแต่ร้อยละ 50 – 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และมีสุนทรียภาพ ตั้งแต่ร้อยละ 60 – 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และมีสุนทรียภาพ ตั้งแต่ร้อยละ 75 – 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และมีสุนทรียภาพ ตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปีย้อนหลัง

- หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปีย้อนหลัง
 - บันทึกหรือรายงานประชุมที่เกี่ยวข้อง 3 ปีย้อนหลัง
 - เครื่องมือหรือแบบเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับผู้เรียนที่มีสุขภาพจิตดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และมีสุนทรียภาพ 3 ปีย้อนหลัง
 - สมุดพกบันทึกสุขภาพและพฤติกรรมผู้เรียน 3 ปีย้อนหลัง
 - เอกสาร/หลักฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

น้ำหนัก ร้อยละ 15

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (3) การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและในมาตรฐานการศึกษาชาติ ที่ประกาศใช้ พ.ศ.2552 ได้กำหนดความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไว้ในมาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผลการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนทุกกลุ่ม สำนึกคุณค่า การเรียนรู้ สนใจใฝ่เรียนรู้ มีความสุขในการเรียนรู้ และได้เรียนรู้ตรงตามความต้องการของตนเอง และชุมชนอย่างเต็มศักยภาพและที่สำคัญคุณลักษณะดังกล่าวของผู้เรียนยังระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อ 4 เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความลักษณะ “ใฝ่เรียนรู้” รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลกำหนดให้การอ่าน เป็นวาระแห่งชาติปี 2552-2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่านของประเทศไทยอีกด้วย

ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความคุณลักษณะในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ให้มีนิสัยรัก การอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ รอบตัว และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ สามารถเรียนรู้ เป็นทีมได้ (TEAM LEARNING) และผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ดังตาราง 13 คือ

ตัวบ่งชี้	ชื่อตัวบ่งชี้	น้ำหนัก
3.1	ผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน สนใจ แสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ รอบตัวและสามารถเรียนรู้ ด้วยตนเองได้	5
3.2	ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เป็นทีมได้ (TEAM LEARNING)	5
3.3	ผู้เรียนที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้	5

หมายเหตุ พิจารณาระดับสัมฤทธิ์ผลโดยเฉลี่ยสามปีย้อนหลัง

รายละเอียดในการประเมินตามตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพ มีดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 3. 1 ผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน สนใจ แสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ รอบตัวและสามารถ เรียนรู้ด้วยตนเองได้

น้ำหนัก : ร้อยละ 5

คำอธิบาย

นิสัยรักการอ่านสนใจ แสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆรอบตัว และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมตามการดำเนินกิจกรรมส่งเสริม นิสัยรักการอ่าน เพื่อให้เกิดความสนใจและการชอบอ่านหนังสือเห็นความสำคัญของการอ่าน เห็น ความจำเป็นของการอ่านหรือพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่าน เช่น ดูหนังสือ ดูรูปภาพจากหนังสือการใช้ เวลาว่างเพื่ออ่านหนังสือและอ่านหนังสือเป็นประจำจนเกิดเป็นนิสัย

เกณฑ์การพิจารณา : ให้พิจารณาร้อยละของผู้เรียนในภาพรวมที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

3.1.1 ร้อยละของผู้เรียนที่รักการอ่านและสนใจการอ่าน พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- - อ่านหนังสือนอกหลักสูตรอย่างน้อยเดือนละ 1 เล่ม
- - อ่านหนังสือ/ตำราประเภทต่างๆ ที่เป็นตำราเรียนและไม่ใช่ตำราเรียน
- - มีมารยาทในการอ่าน

3.1.2 ร้อยละของผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและสนใจแสวงหาความรู้จากแหล่ง ต่างๆรอบตัว พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- - สามารถค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้และสื่อต่างๆ
- - สนใจ กระตือรือร้น เอาใจใส่การเรียน
- - ใช้แหล่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- - มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน
- - สามารถตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านได้
- - สามารถสรุปประเด็นและจดบันทึกความรู้ที่ได้จากการอ่านอยู่เสมอ

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน สนใจ แสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆรอบตัวและ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 14

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน สนใจ แสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆรอบตัว และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ต่ำกว่าร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน สนใจ แสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆรอบตัว และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตั้งแต่ร้อยละ 50 – 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน สนใจ แสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆรอบตัว และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่ร้อยละ 60 – 74

4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน สนใจ แสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆรอบตัว และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่ร้อยละ 75 – 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน สนใจ แสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆรอบตัว และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปีย้อนหลัง

- หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปีย้อนหลัง

- บันทึกหรือรายงานประชุมที่เกี่ยวข้อง 3 ปีย้อนหลัง

- เครื่องมือหรือแบบเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่าน สนใจ แสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆรอบตัว และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง 3 ปีย้อนหลัง

- ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน 3 ปีย้อนหลัง

- เอกสาร/หลักฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เป็นทีมได้ (Team Learning)

น้ำหนัก : ร้อยละ 5

คำอธิบาย

การเรียนรู้เป็นทีม หมายถึง การที่ผู้เรียนเข้าร่วมปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันโดยมีเป้าหมายร่วมกัน มีการกำหนดบทบาทของสมาชิก มีการมอบหมายงานและมีแผนงานที่ชัดเจนในการช่วยดำเนินงานของกลุ่ม มีการเรียนรู้ระหว่างกัน มีการติดต่อสื่อสารและประสานงาน มีการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายเพื่อประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่ายช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนด และรับผิดชอบในผลของการกระทำร่วมกัน

เกณฑ์การพิจารณา : ให้พิจารณาร้อยละของผู้เรียนในภาพรวมที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

3.2.1 ร้อยละของผู้เรียนที่ใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นทีมระหว่างกัน พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- มีการกำหนดเป้าหมาย

- มีการกำหนดกิจกรรม

- มีการกำหนดบทบาทของแต่ละคน

- มีการเรียนรู้ระหว่างกัน

- ใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงานเป็นทีม

- การติดต่อสื่อสารและประสานงานมีการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

- เพื่อประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนด

- สามารถแสดงความชื่นชมในการทำงานในกลุ่มได้อย่างชัดเจน

- รับผิดชอบในผลงานของการกระทำร่วมกัน

3.2.2 ร้อยละของผู้เรียนที่มี ผลงานจากการเรียนรู้เป็นทีม พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้เป็นทีม

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้เป็นทีม กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 15

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้เป็นทีมได้ ต่ำกว่าร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้เป็นทีมได้ ตั้งแต่ร้อยละ 50 - 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้เป็นทีมได้ ตั้งแต่ร้อยละ 60 - 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้เป็นทีมได้ ตั้งแต่ร้อยละ 75 - 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้เป็นทีมได้ ตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปีย้อนหลัง

- หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปีย้อนหลัง

- บันทึกการทำงานของกลุ่ม บันทึกการสรุปผลที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเพื่อรายงานการประชุมที่เกี่ยวข้อง 3 ปีย้อนหลัง

- เครื่องมือหรือแบบเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้เป็นทีมได้ 3 ปีย้อนหลัง

- ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เป็นทีมได้ 3 ปีย้อนหลัง

- ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้เป็นทีม

- เอกสาร/หลักฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ผู้เรียนที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้

น้ำหนัก : ร้อยละ 5

คำอธิบาย: (สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ข้อที่ 5 ในหลักสูตรแกนกลาง)

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆและมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

เกณฑ์การพิจารณา : ให้พิจารณาร้อยละของผู้เรียนในภาพรวมที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

3.2.1 ร้อยละของผู้เรียนที่มีทักษะทางเทคโนโลยี พิจารณาค่าร้อยละจากรายการ

ตัวอย่าง ต่อไปนี้

- ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้
- สามารถค้นคว้าหาความรู้จาก Internet หรือ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ
- มีคุณธรรม จริยธรรมในการเลือกและใช้เทคโนโลยี
- ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสร้างชิ้นงานหรือโครงการอย่างมีจิตสำนึกและรับผิดชอบ
- ใช้เทคโนโลยีนำเสนอผลงานในรูปแบบที่เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของงาน
- รู้เท่าทันและมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

3.2.2 ร้อยละของผู้เรียนที่ใช้ผลการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร การทำงาน พิจารณาค่า

ร้อยละจากรายการตัวอย่าง ต่อไปนี้

- สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับศาสตร์อื่นๆ
- วิเคราะห์และเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์

ต่อชีวิต สังคมและสิ่งแวดล้อม

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาผู้เรียนที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพ

เป็น 5 ระดับ ดังตาราง 16

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ต่ำกว่าร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ตั้งแต่ร้อยละ 50 - 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ตั้งแต่ร้อยละ 60 - 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ตั้งแต่ร้อยละ 75 - 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปีย้อนหลัง

- หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปีย้อนหลัง
- บันทึกหรือรายงานประชุมที่เกี่ยวข้อง 3 ปีย้อนหลัง
- เครื่องมือหรือแบบเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับผู้เรียนที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ 3 ปีย้อนหลัง
- ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนที่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ 3 ปีย้อนหลัง
- แผนการเรียนรู้และบันทึกหลังสอน ตารางกิจกรรมการเรียนรู้
- คุณธรรมและจรรยาบรรณในการใช้สื่อ
- เอกสาร/หลักฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น

น้ำหนัก : ร้อยละ 15

การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิด ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24(1) (2) และ (3) ดังนี้ มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องดำเนินการ (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา มาตรฐานการศึกษาชาติ ยังได้กำหนดเป้าหมาย ของการจัดการศึกษาไว้ว่าให้พัฒนาผู้เรียนมีปัญญาที่เฉียบแหลม ประกอบด้วย 1) มีความฉลาดรู้ (Knowledge and wisdom) เป็นผู้รู้จริง รู้ครบถ้วน รู้เหตุผล รู้เท่าทัน รู้เชื่อมโยงความเป็นไทยกับสากล รู้จักตนเอง รู้จักสังคมและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รู้วิธีทำมาหากิน และสามารถนำความรู้ไปใช้ ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิต 2) พัฒนาสติปัญญาและความคิด (intelligence and thinking) จิตและ สมองมีการทำงานเกิดการรับรู้ จดจำ และการคิดอย่างถูกต้องแยกแยะ สามารถคิดวิเคราะห์วิจารณ์ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์ คิดต่อเนื่องเชื่อมโยง คิดสุจริต คิดมีเหตุผล คิดเป็นระบบ คิดเร็ว คิดคล่อง คิด ละเอียด คิดมีจินตนาการ สามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อสารแก่ผู้อื่นได้ นอกจากนี้ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในการพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญเกี่ยวกับ ความสามารถในการคิดว่าเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่าง สร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือ สารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

การคิดเป็น หมายถึง กระบวนการที่นำมาใช้ในการตัดสินใจ โดยต้องแสวงหาข้อมูลของตนเอง ข้อมูลของสภาพแวดล้อมในชุมชนและสังคมและข้อมูลทางหลักวิชาการแล้วนำมาวิเคราะห์หาทางเลือกในการตัดสินใจที่เหมาะสม มีความพอดีระหว่างตนเอง และสังคม (อ้างถึงใน โกวิท วรพิพัฒน์) “คิดเป็น” เป็นการคิดเพื่อแก้ปัญหา เนื่องจากการคิดมีจุดเริ่มต้นที่ตัวปัญหาแล้วพิจารณาย้อนไต่รตรองถึงข้อมูล 3 ประเภท คือ ข้อมูลด้านตนเอง ชุมชน สังคมสิ่งแวดล้อม และข้อมูลทางวิชาการ ต่อจากนั้นจึงลงมือกระทำการ หากการกระทำสามารถทำให้ปัญหา และความไม่พอใจของบุคคลหายไป กระบวนการคิดจะยุติลง แต่ถ้าหากบุคคลยังรู้สึกไม่พอใจ ปัญหายังคงอยู่บุคคลก็จะเริ่มกระบวนการใหม่อีกครั้ง

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ดังตาราง 17 คือ

ตัวบ่งชี้ที่	ชื่อตัวบ่งชี้	น้ำหนัก
4.1	ผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ	5
4.2	ผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์	5
4.3	ผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา	5

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิด

น้ำหนัก : ร้อยละ 5

คำอธิบาย :

การคิดเป็นระบบ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้ ควบคุมการคิดที่เป็นเรื่องของตรรกะ เปรียบเทียบตามหลักเหตุและผล เป็นผลให้สามารถจำแนก แยกแยะองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ สามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น และสามารถในการคิดที่ดัดองค์ประกอบต่างๆ มาหลอมรวมกันภายใต้โครงร่างใหม่อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากเดิม การคิดสังเคราะห์ ครอบคลุมถึงการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะคิดซึ่งมีมากหรือกระจายกันอยู่มาหลอมรวมกัน

เกณฑ์การพิจารณา : ให้พิจารณาร้อยละของผู้เรียนในภาพรวมที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

4.1.1 ร้อยละของผู้เรียนที่สามารถจำแนกและจัดกลุ่มองค์ประกอบและพิจารณาความสัมพันธ์เชื่อมโยง พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง

- มีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่จะวิเคราะห์
- สามารถจำแนก แยกแยะองค์ประกอบของสิ่งต่างๆ ได้
- สามารถหาความสัมพันธ์ของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งและสามารถอธิบายได้

- มีความช่างสังเกต ช่างสงสัย สามารถค้นคว้าหาข้อสังเกตของสิ่งของหรือเรื่องราวต่างๆ ได้

4.1.2 ร้อยละของผู้เรียนที่สามารถกำหนดประเด็น วิเคราะห์ประเด็น พิจารณาคำร้อยละจากรายการตัวอย่าง

- มีการตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ (เป็นการตั้งประเด็นก่อนการวิเคราะห์)
- สามารถอธิบายเหตุผลสนับสนุนหรือคัดค้านหรือบอกข้อแตกต่างหรือความขัดแย้งของเรื่องต่างๆ ได้

4.1.3 ร้อยละของผู้เรียนที่สามารถประสมประสานและหลอมรวมองค์ประกอบต่างๆ ได้สามารถสรุปความคิดได้ ต่อยอดความคิดได้ พิจารณาคำร้อยละจากรายการตัวอย่าง

- ผู้เรียนสามารถดึงองค์ประกอบของสิ่งต่างๆ มาหลอมรวมกันเป็นสิ่งใหม่ได้
- ผู้เรียนมีการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องก่อนทำการสังเคราะห์
- ผู้เรียนสามารถต่อยอดความคิดไปยังสิ่งใหม่ๆ ได้

การพิจารณาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดเป็นระบบได้ กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 18

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ต่ำกว่า ร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ตั้งแต่ ร้อยละ 50 - 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ตั้งแต่ ร้อยละ 60 - 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ตั้งแต่ ร้อยละ 75 - 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ตั้งแต่ ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง

1. หลักฐานที่แสดงแผน / โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปี ย้อนหลัง

2. บันทึกหรือรายงานประชุมที่เกี่ยวข้อง 3 ปี ย้อนหลัง

3. เครื่องมือ แบบเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบได้ 3 ปี ย้อนหลัง

4. ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบได้ 3 ปี ย้อนหลัง

5. ผลงานของผู้เรียนที่แสดงถึงคุณลักษณะด้านความคิดอย่างเป็นระบบ (อาจใช้ผลการทดสอบจากการใช้แบบวัดความคิดอย่างเป็นระบบ)
6. เอกสาร/หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

น้ำหนัก : ร้อยละ 5

คำอธิบาย :

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถที่จะเชื่อมโยง หรือผสมผสานประสบการณ์เก่าเข้ากับประสบการณ์ใหม่ ผลงานนั้นไม่จำเป็นต้องใหม่ต่อโลกแต่ใหม่สำหรับแต่ละบุคคล หรือการคัดเลือกเอาความคิดต่างๆ ในรูปของจินตนาภาพมาสร้างขึ้นให้มีรูปแบบขึ้นใหม่

เกณฑ์การพิจารณา : ให้พิจารณาร้อยละของผู้เรียนในภาพที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

4.2.1 ร้อยละของผู้เรียนที่สามารถใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง

- ผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายของการพัฒนา เชื่อมโยง หรือผสมผสานเพื่อสร้างความคิดใหม่
- ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้จากทางเลือกอย่างหลากหลาย
- ผู้เรียนสามารถสำรวจหรือพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมได้
- ผู้เรียนมีกระตือรือร้นต่อคำถามแปลกๆ ด้วยการตอบคำถามอย่างมีชีวิตชีวา

4.2.2 ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ พิจารณาค่าร้อยละจากรายการตัวอย่าง

- ผู้เรียนสามารถสร้างแนวความคิดใหม่ได้

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 19

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ต่ำกว่า ร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ตั้งแต่ ร้อยละ 50 - 59

3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ตั้งแต่ ร้อยละ 60 – 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ตั้งแต่ ร้อยละ 75 - 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ตั้งแต่ ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง

1. หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปี ย้อนหลัง

2. บันทึกหรือรายงานประชุมที่เกี่ยวข้อง 3 ปีย้อนหลัง

3. เครื่องมือ แบบเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ 3 ปี ย้อนหลัง

4. ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ 3 ปี ย้อนหลัง

5. ผลงานของผู้เรียนที่แสดงถึงคุณลักษณะด้านความคิดอย่างเป็นระบบ (อาจใช้ผลการทดสอบจากการใช้แบบวัดความคิดสร้างสรรค์)

6. เอกสาร/หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 ผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

น้ำหนัก : ร้อยละ 5

คำอธิบาย :

การคิดแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการ 5 ขั้นตอน ตั้งแต่ การตั้งโจทย์ปัญหา ความสามารถทางสมองที่คิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์ถึงสิ่งต่างๆ ที่เป็นปมประเด็นสำคัญ ที่ทำให้สภาวะความไม่สมดุลเกิดขึ้น โดยพยายามหาหนทางคลี่คลาย ขจัดปัดเป่า ประเด็นสำคัญเหล่านั้นให้กลับเข้าสู่สภาวะ สมดุลหรือสภาวะที่เราคาดหวัง

เกณฑ์การพิจารณา : ให้พิจารณาร้อยละของผู้เรียนในภาพรวมที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

4.3.1 ร้อยละของผู้เรียนที่มีการศึกษาข้อมูลและใช้ในการตัดสินใจ พิจารณาค่าร้อยละของผู้เรียนสามารถกำหนดประเด็นของปัญหาจากเรื่องที่กำหนดให้ได้

- ผู้เรียนสามารถรวบรวมข้อมูลหรือดึงความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้ประกอบการคิดได้

- ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อมูลได้ว่า ข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งลำดับความสำคัญของข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการตั้งสมมุติฐานได้

- ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลที่จัดระบบแล้วมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางสรุปได้
- ผู้เรียนสามารถพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดเพื่อนำไปสู่การสรุปได้
- ผู้เรียนสามารถประเมินความสมเหตุสมผลจากผลการสรุปอ้างอิง และสามารถพิจารณาได้ว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การสรุปผลใหม่อีกครั้ง

4.3.2 ร้อยละของผู้เรียนใช้กระบวนการในการคิดและแก้ปัญหา พิจารณาค่าร้อยละของผู้เรียนสามารถกำหนดประเด็นของปัญหาจากเรื่องที่กำหนดให้ได้

- ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และระบุความสำคัญของปัญหาได้
- ผู้เรียนสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบได้
- ผู้เรียนสามารถสรุปผลและประเมินการตัดสินใจได้
- ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาอย่างยืดหยุ่นและมีสติได้

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 20

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ต่ำกว่า ร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ตั้งแต่ ร้อยละ 50 - 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ตั้งแต่ ร้อยละ 60 - 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ตั้งแต่ ร้อยละ 75 - 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดเป็นระบบ ตั้งแต่ ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง

1. หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปี ย้อนหลัง
2. บันทึกหรือรายงานประชุมที่เกี่ยวข้อง 3 ปีย้อนหลัง
3. เครื่องมือ แบบเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา 3 ปี ย้อนหลัง

4. ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิด
แก้ปัญหา 3 ปี ย้อนหลัง

5. ผลงานของผู้เรียนที่แสดงถึงคุณลักษณะด้านความคิดอย่างเป็นระบบ (อาจใช้ผลการ
ทดสอบจากการใช้แบบวัดการคิดแก้ปัญหา)

6. เอกสาร/หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตร

น้ำหนัก : 20

สัมฤทธิ์ผลตามหลักสูตรของผู้เรียนได้กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาใน
ระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม
กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

- ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคมได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ
และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการ
ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและ
ประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

- ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิ
ปัญญา

- ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

- ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา
ผู้เรียนให้เกิดความสมดุล โดยต้องคำนึงถึงหลักการพัฒนาทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ 1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์ 3. วิทยาศาสตร์ 4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ 7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8. ภาษาต่างประเทศ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้
กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อเป็นเครื่องมือใน
การตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการ
ทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อน
ภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามหลักสูตร ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ดังตาราง 21

ตัวบ่งชี้ที่	ชื่อตัวบ่งชี้	น้ำหนัก
5.1	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6	3
5.2	กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6	3
5.3	กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6	3
5.4	กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6	3
5.5	กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6	2
5.6	กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6	2
5.7	กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6	2
5.8	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6	2

หมายเหตุ พิจารณาระดับสัมฤทธิ์ผลโดยเฉลี่ยสามปีย้อนหลัง

รายละเอียดในการประเมินตามตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพ มีดังนี้

- กรณีชั้น ป.3 ใช้ข้อมูลระดับชาติหรือเขตพื้นที่การศึกษา ส่วน ป.3 ม.3 และ ม.6

ใช้ผลO-NET

- เกณฑ์การประเมินคุณภาพใช้เกณฑ์เดียวกับมาตรฐานอื่นๆ

- พิจารณาระดับสัมฤทธิ์ผลโดยเฉลี่ยสามปีย้อนหลัง

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6

น้ำหนัก : ร้อยละ 3

คำอธิบาย :

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลางซึ่งแสดงถึงการเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ติดต่อธุรกิจการงาน การพัฒนาอาชีพ และเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ถือเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนชำนาญในการใช้เพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง ซึ่งต้องเรียนรู้ทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย รวมทั้ง วรรณคดีและวรรณกรรม

เกณฑ์การพิจารณา :

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับดี ในระดับชั้น ป.3
- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับดี ในระดับชั้น ป.6
- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับดี ในระดับชั้น ม.3
- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับดี ในระดับชั้น ม.6

หมายเหตุ

ผลการทดสอบระดับชาติ ระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้คะแนนผลการทดสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) มากกว่าขีดจำกัดล่างของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในกรณีที่ไม่มีผลการทดสอบระดับชาติให้ใช้ผลการทดสอบระดับสถานศึกษาผลการทดสอบไม่ต่ำกว่าระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนไม่ต่ำกว่าระดับดี คือ ร้อยละ 70 ขึ้นไป (เกรด 3-4)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 22

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับดี ต่ำกว่าร้อยละ 50-59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับดี ต่ำกว่าร้อยละ 60-74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับดี ต่ำกว่าร้อยละ 75-89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับดี ต่ำกว่าร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง

1. หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปี ย้อนหลัง
2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 3 ปี ย้อนหลัง
3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 3 ปี ย้อนหลัง
4. ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลในกลุ่มสาระภาษาไทย 3 ปี ย้อนหลัง
5. เอกสาร/หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6
 น้ำหนัก : ร้อยละ 3

คำอธิบาย :

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลางซึ่งแสดงถึงการเรียนคณิตศาสตร์ซึ่งมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ การเรียนรู้ในกลุ่มสาระนี้ มีสาระหลักที่จำเป็น คือ จำนวนและการดำเนินการ การวัด เรขาคณิต พีชคณิต การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น รวมทั้ง ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

เกณฑ์การพิจารณา :

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับดี ในระดับชั้น ป.3
- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับดี ในระดับชั้น ป.6
- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับดี ในระดับชั้น ม.3
- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับดี ในระดับชั้น ม.6

หมายเหตุ

ผลการทดสอบระดับชาติ ระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้คะแนนผลการทดสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) มากกว่าขีดจำกัดล่างของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ในกรณีที่ไม่มีผลการทดสอบระดับชาติให้ใช้ผลการทดสอบระดับสถานศึกษา

ผลการทดสอบไม่ต่ำกว่าระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนไม่ต่ำกว่าระดับดี คือ ร้อยละ 70 ขึ้นไป (เกรด 3-4)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับดี กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 23

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50 - 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 60 - 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 75 - 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง

1. หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปี ย้อนหลัง

2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3 ปี ย้อนหลัง

3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3 ปี ย้อนหลัง

4. ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลในกลุ่มสาระ
คณิตศาสตร์ 3 ปี ย้อนหลัง

5. เอกสาร / หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6

น้ำหนัก : ร้อยละ 3

คำอธิบาย :

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลางเป็นกลุ่มสาระที่
มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการ
ค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้และแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย ให้
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลายเหมาะสม
กับระดับชั้น ได้กำหนดสาระสำคัญให้เรียนรู้ คือ สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต ชีวิตกับ
สิ่งแวดล้อม สารและสมบัติของสาร แรงและการเคลื่อนที่ พลังงาน กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก
ดาราศาสตร์และอวกาศ ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เกณฑ์การพิจารณา :

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับดี
ในระดับชั้น ป.3

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับดี
ในระดับชั้น ป.6

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับดี
ในระดับชั้น ม.3

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับดี
ในระดับชั้น ม.6

หมายเหตุ

ผลการทดสอบระดับชาติ ระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้คะแนนผลการทดสอบของ
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) มากกว่าขีดจำกัดล่างของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบใน
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ในกรณีที่ไม่มีผลการทดสอบระดับชาติให้ใช้ผลการทดสอบระดับสถานศึกษา

ผลการทดสอบไม่ต่ำกว่าระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนไม่ต่ำกว่าระดับ
ดี คือ ร้อยละ 70 ขึ้นไป (เกรด 3-4)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ระดับดี กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 24

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50 - 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 60 - 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 75 - 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง

1. หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปี ย้อนหลัง

2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 3 ปี ย้อนหลัง

3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 3 ปี ย้อนหลัง

4. ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ 3 ปี ย้อนหลัง

5. เอกสาร/หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 5.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6

น้ำหนัก : ร้อยละ 3

คำอธิบาย :

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลางเป็นกลุ่มสาระที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายเพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความ

รับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม ได้กำหนดให้เรียนรู้สาระต่างๆ ได้แก่ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์

เกณฑ์การพิจารณา :

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับดี ในระดับชั้น ป.3
- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับดี ในระดับชั้น ป.6
- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับดี ในระดับชั้น ม.3
- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับดี ในระดับชั้น ม.6

หมายเหตุ

ผลการทดสอบระดับชาติ ระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้คะแนนผลการทดสอบของ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) มากกว่าขีดจำกัดล่างของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ในกรณีที่ไม่มีผลการทดสอบระดับชาติให้ใช้ผลการทดสอบระดับสถานศึกษา

ผลการทดสอบไม่ต่ำกว่าระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนไม่ต่ำกว่าระดับดี คือ ร้อยละ 70 ขึ้นไป (เกรด 3-4)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับดี กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 25

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50 - 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

	ศาสนา และวัฒนธรรมระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 60 - 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 75 - 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง

1. หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปีที่เป็น รายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตาม คุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปี ย้อนหลัง

2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3 ปี ย้อนหลัง

3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3 ปี ย้อนหลัง

4. ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3 ปี ย้อนหลัง

5. เอกสาร/หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
ตัวบ่งชี้ที่ 5.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6

น้ำหนัก : ร้อยละ 2

คำอธิบาย :

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลางเป็นกลุ่ม สาระที่ว่าด้วยภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม ทางปัญญาหรือจิตวิญญาณ ซึ่ง เกี่ยวโยงกับทุกมิติของชีวิต มีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นกิจนิสัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของ บุคคล ครอบครัวและชุมชนให้ยั่งยืนสาระที่เรียนรู้ ได้แก่ การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ ชีวิตและครอบครัว การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล การสร้าง เสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค รวมทั้งความปลอดภัยในชีวิต

เกณฑ์การพิจารณา :

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับดี ในระดับชั้น ป.3

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับดี ในระดับชั้น ป.6

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับดี ในระดับชั้น ม.3

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับดี ในระดับชั้น ม.6

หมายเหตุ

ผลการทดสอบระดับชาติ ระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้คะแนนผลการทดสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) มากกว่าขีดจำกัดล่างของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ในกรณีที่ไม่มีผลการทดสอบระดับชาติให้ใช้ผลการทดสอบระดับสถานศึกษา

ผลการทดสอบไม่ต่ำกว่าระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนไม่ต่ำกว่าระดับดี คือ ร้อยละ 70 ขึ้นไป (เกรด 3-4)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับดี กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 26

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50 - 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 60 - 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 75 - 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง

1. หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปี ย้อนหลัง

2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 3 ปี ย้อนหลัง

3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 3 ปี ย้อนหลัง

4. ผลการสรุปกิจกรรม / โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลในกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา 3 ปี ย้อนหลัง

5. เอกสาร/หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 5.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6

น้ำหนัก : ร้อยละ 2

คำอธิบาย :

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลางซึ่งแสดงถึงการมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระ ในศิลปะแขนงต่างๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ทักษะศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์

เกณฑ์การพิจารณา :

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับดี ในระดับชั้น ป.3
- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับดี ในระดับชั้น ป.6
- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับดี ในระดับชั้น ม.3
- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับดี ในระดับชั้น ม.6

หมายเหตุ

ผลการทดสอบระดับชาติ ระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้คะแนนผลการทดสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) มากกว่าขีดจำกัดล่างของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ในกรณีที่ไม่มีผลการทดสอบระดับชาติให้ใช้ผลการทดสอบระดับสถานศึกษา

ผลการทดสอบไม่ต่ำกว่าระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนไม่ต่ำกว่าระดับดี คือ ร้อยละ 70 ขึ้นไป (เกรด 3-4)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะระดับดี กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 27

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะระดับดี ต่ำกว่าร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับดี ต่ำกว่าร้อยละ 50 - 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะระดับดี ต่ำกว่าร้อยละ 60 - 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะระดับดี ต่ำกว่าร้อยละ 75 - 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง

1. หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปี ย้อนหลัง

2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับดี 3 ปี ย้อนหลัง

3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับดี 3 ปี ย้อนหลัง

4. ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 3 ปี ย้อนหลัง

5. เอกสาร/หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 5.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6

น้ำหนัก : ร้อยละ 2

คำอธิบาย :

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลางที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมเพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญในการเรียนรู้ ได้แก่ การดำรงชีวิตและครอบครัว การออกแบบเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการอาชีพ

เกณฑ์การพิจารณา :

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับดี ในระดับชั้น ป.3

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับดี ในระดับชั้น ป.6

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับดี ในระดับชั้น ม.3

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับดี ในระดับชั้น ม.6

หมายเหตุ

ผลการทดสอบระดับชาติ ระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้คะแนนผลการทดสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) มากกว่าขีดจำกัดล่างของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ในกรณีที่ไม่มีผลการทดสอบระดับชาติให้ใช้ผลการทดสอบระดับสถานศึกษา

ผลการทดสอบไม่ต่ำกว่าระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนไม่ต่ำกว่าระดับดี คือ ร้อยละ 70 ขึ้นไป (เกรด 3-4)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับดี กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 28

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50 - 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 60 - 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 75 - 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง

1. หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปี ย้อนหลัง

2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับดี 3 ปี ย้อนหลัง

3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับดี 3 ปี ย้อนหลัง

4. ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 3 ปี ย้อนหลัง

5. เอกสาร/หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 5.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของผู้เรียนในระดับชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6
 น้ำหนัก : ร้อยละ 2

คำอธิบาย :

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลางที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น รวมทั้งมีความเข้าใจเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลกและสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ สาระสำคัญที่เรียนรู้ ได้แก่ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษาและความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

เกณฑ์การพิจารณา:

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับดี ในระดับชั้น ป.3

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับดี ในระดับชั้น ป.6

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับดี ในระดับชั้น ม.3

- ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับดี ในระดับชั้น ม.6

หมายเหตุ

ผลการทดสอบระดับชาติ ระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้คะแนนผลการทดสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) มากกว่าขีดจำกัดล่างของค่าเฉลี่ยผลการทดสอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ในกรณีที่ไม่มีผลการทดสอบระดับชาติให้ใช้ผลการทดสอบระดับสถานศึกษา

ผลการทดสอบไม่ต่ำกว่าระดับดี หมายถึง ร้อยละของผู้เรียนที่ได้ผลการเรียนไม่ต่ำกว่าระดับดี คือ ร้อยละ 70 ขึ้นไป (เกรด 3-4)

เกณฑ์การประเมินคุณภาพ :

การพิจารณาร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับดี กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังตาราง 29

คะแนน	เกณฑ์การประเมินคุณภาพ
1	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50
2	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 50 - 59
3	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 60 - 74
4	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 75 - 89
5	ค่าเฉลี่ยสามปีย้อนหลังร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับดี ต่ำกว่า ร้อยละ 90 ขึ้นไป

แนวทางการประเมิน : ใช้ข้อมูล 3 ปี ย้อนหลัง

1. หลักฐานที่แสดงแผน/โครงการการพัฒนาผู้เรียนตามตัวบ่งชี้ และรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่แสดงถึงผลการดำเนินงานตามแผนในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ปี ย้อนหลัง

2. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับดี 3 ปี ย้อนหลัง

3. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับดี 3 ปี ย้อนหลัง

4. ผลการสรุปกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 3 ปี ย้อนหลัง

5. เอกสาร/หลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นลักษณะเฉพาะของการวิจัยในหลายสาขาวิชา มีเป้าหมายเพื่อนำเสนอผลในรูปแบบของการบรรยายหรือพรรณนาวิเคราะห์ สุกางค์ จันทวานิช (2548) ได้ให้ความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพไว้ว่า เป็นการแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อม วิธีการนี้จะสนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด ความหมาย ค่านิยมหรืออุดมการณ์ของบุคคลนอกเหนือไปจากข้อมูลเชิงปริมาณมักใช้เวลานานในการศึกษาติดตามระยะยาว ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นวิธีการหลักในการเก็บข้อมูล และเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และชาย โพธิ์สีตา (2550) กล่าวว่า การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาโลกแห่งความเป็นจริง ภายใต้สถานการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติ เปิดกว้างด้วยแนวการวิเคราะห์แบบอุปนัยให้ความสำคัญแก่การทำความเข้าใจอย่างเป็นองค์รวม ภายในบริบทของสิ่งที่ศึกษาโดยนักวิจัยมีการติดต่อแบบมีส่วนร่วมโดยตรงกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อมุ่งทำความเข้าใจพลวัตของปรากฏการณ์ ให้ความสำคัญแก่การศึกษาเฉพาะกรณีทั้งหมดที่เป็นไปได้ เพราะมีการออกแบบการวิจัยที่ยืดหยุ่นได้ และมีตัวนักวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการวิจัย ส่วน อารีย์วรรณ อ่วมตานี (2552) กล่าวว่า การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยที่แสวงหาความจริงในสภาพที่เป็นอยู่โดยธรรมชาติ (Naturalistic inquiry) ซึ่งเป็นการสอบสวน มองภาพรวมทุกมิติ (Holistic perspective) ด้วยตัวผู้วิจัยเอง เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่สนใจกับสภาพแวดล้อมนั้น โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นความรู้สึกนึกคิด คุณค่าของมนุษย์ และความหมายที่มนุษย์ให้ต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัว เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive analysis)

การวิจัยเชิงคุณภาพจึงเป็นการศึกษาสถานการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติโลกแห่งความเป็นจริง ในทุกมิติ มุ่งการค้นหาค้นหาประเด็นปัญหาทางสังคม หรือปัญหาของมนุษย์ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อม มีการออกแบบการวิจัยที่ยืดหยุ่นได้ และมีตัวนักวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการวิจัย ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นวิธีการหลักในการเก็บข้อมูล และเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2550)

1. **เน้นการมองปรากฏการณ์ให้เห็นภาพรวม** โดยการมองจากหลายแง่มุมการศึกษา ปรากฏการณ์สังคมจะต้องกระทำโดยศึกษาปรากฏการณ์นั้นจากแง่มุม หรือแนวคิดทฤษฎีที่มีความหลากหลายมากกว่ายึดแนวคิดอันใดอันหนึ่งเป็นหลัก
2. **เป็นการศึกษาติดตามระยะยาวและเจาะลึก** เพื่อให้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงของ ปรากฏการณ์สังคมซึ่งมีความเป็นพลวัตร
3. **ศึกษาปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ** เพื่อให้เข้าใจความหมายของ ปรากฏการณ์ มักมีการวิจัยสนาม (Field research) ไม่มีการควบคุมและทดลองในห้องปฏิบัติการ เพราะทำให้ผู้วิจัยไม่เห็นปรากฏการณ์ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม
4. **คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกวิจัย** ด้วยเหตุที่การศึกษาปรากฏการณ์สังคม เป็นการศึกษามนุษย์ จึงให้ความสำคัญและเคารพผู้ถูกวิจัยในฐานะเพื่อนมนุษย์ จะเข้าไปสัมผัส สร้างความสนิทสนมและความไว้วางใจ เชื่อใจ เข้าใจ ไม่มีแบ่งเขาแบ่งเรา ไม่นำข้อมูลของผู้ถูกวิจัย ไปในทางที่เสื่อมเสีย ไม่ฝืนใจเมื่อผู้ถูกวิจัยไม่เต็มใจตอบ นักวิจัยจะเข้าไปสัมผัสมากกว่าจะใช้เครื่องมือ วิจัยอื่นใดเป็นสื่อกลาง
5. **ใช้การพรรณนาและการวิเคราะห์แบบอุปนัย** เป็นการนำข้อมูลรูปธรรมย่อยๆ หลากๆ กรณีมาสรุปเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรม โดยพิจารณาร่วมที่พบ จะเน้นการวิเคราะห์แบบอุปนัยมากกว่า ใช้สถิติตัวเลข
6. **เน้นปัจจัยหรือตัวแปรด้านความรู้สึนึกคิด จิตใจ ความหมาย ในปรากฏการณ์สังคม** นักวิจัยเชิงคุณภาพเชื่อว่า องค์ประกอบด้านจิตใจ ความคิดและความหมาย คือสิ่งที่อยู่เบื้องหลัง พฤติกรรมมนุษย์และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออกมา

กระบวนทัศน์(Paradigm) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

กระบวนทัศน์ หมายถึง โลกทัศน์ คือแนวความคิดทั่วไป วิธีการที่คนใช้ในการทำความเข้าใจโลกแห่งความเป็นจริงอันซับซ้อน เป็นสิ่งที่ฝังลึกอยู่ในกระบวนการศึกษาอบรมของหมู่คนที่ ยึดถือและปฏิบัติตามโลกทัศน์นั้น กระบวนทัศน์จะบอกคนที่ยึดถือและปฏิบัติ ว่าอะไรสำคัญ อะไร ถูกต้องและมีเหตุผล เป็นบรรทัดฐานที่ช่วยชี้ให้รู้ว่า ควรจะทำอะไร อย่างไร โดยไม่ต้องเสียเวลาไป ถามหรือค้นหาคำตอบ ช่วยให้เราทำอะไรไม่ต้องลังเล

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้กระบวนทัศน์ แบบปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) มีความ เชื่อว่ามนุษย์มีทั้งส่วนที่นำเสนอต่อสาธารณะอย่างเปิดเผย(Front region)และมีทั้งส่วนที่ปกปิด (Back region) ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณใช้ กระบวนทัศน์ แบบปฏิฐานนิยม (Postivism) (ชาย โพธิ์สิตา, 2550)

การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

ออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แผนที่ทางความคิดของนักวิจัยที่จะบอกว่าในการทำวิจัยเพื่อบรรลุถึงคำตอบที่สนใจนั้น ต้องทำอะไรบ้าง จะทำอย่างไร จะทำอะไรก่อนหลัง และจะเกี่ยวข้องกับใครบ้าง แผนที่ทางความคิดนี้เหมือนกับแผนที่ของนักเดินทาง ที่ให้แนวทางในการทำวิจัยเพื่อไปถึงคำตอบที่ต้องการเท่านั้น นักวิจัย(ซึ่งเปรียบเสมือนนักเดินทาง) อาจจะปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการทำงานให้ต่างออกไปจากที่ออกแบบไว้แต่แรกก็ได้ ถ้าเห็นว่ามีเหตุผลอันสมควร คุณสมบัติอีกอย่างหนึ่งของแผนที่ทางความคิดสำหรับการทำวิจัย คือ แต่ละขั้นตอนแต่ละองค์ประกอบใน “แผนที่การวิจัย” (การออกแบบ) นี้ต่างก็มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ชนิดที่เมื่อมีการปรับเปลี่ยนในองค์ประกอบอันหนึ่งก็จะมีผลกระทบต่อองค์ประกอบที่เหลืออื่นๆ ไม่โดยตรงก็โดยอ้อม

ความแตกต่างระหว่างการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพต่างกับการวิจัยเชิงปริมาณตรงที่ระดับความเข้มงวดในโครงสร้าง กล่าวคือ การวิจัยเชิงปริมาณแผนดำเนินการที่วางไว้จะมีความยืดหยุ่นน้อยหรือไม่ยืดหยุ่นเลย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแนวความคิด การเลือกประชากรในการศึกษา วิธีที่ใช้ในการเก็บข้อมูล หรือวิธีวิเคราะห์ข้อมูลก็ตาม เมื่อได้วางแผนในตอนเริ่มต้นดีแล้วจะดำเนินการตามนั้น การปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์แทนที่จะเป็นสิ่งดี อาจจะให้ผลในทางลบแก่การวิจัยโดยรวม ดังนั้นลักษณะสำคัญของการออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ คือ การมีโครงสร้างที่เข้มงวดแต่การวิจัยเชิงคุณภาพจะออกแบบยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็นในแทบทุกขั้นตอน แต่ต้องเกิดจากความจำเป็นจากหลักการหรือแนวคิดทฤษฎี ไม่ใช่ความจำเป็นตามความสะดวกของผู้ทำการวิจัย (อุทุมพร จามรมาน, 2550).

การเลือกตัวอย่าง

ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์มีวิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างหลักๆ อยู่ 2 แบบ คือ

1. แบบสุ่มโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น (Probability sampling)
2. การเลือกตัวอย่างแบบยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposive sampling)

ซึ่งเป็นการเลือกแบบไม่มีโครงสร้างที่เคร่งครัด มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการที่ไม่ซับซ้อน จุดมุ่งหมายหลักของการเลือกตัวอย่างแบบนี้ไม่ใช่เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทน แต่เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เหมาะสมกับแนวคิด จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการศึกษา

วิธีการเก็บข้อมูล

ในการวิจัยเชิงคุณภาพมีวิธีการเก็บข้อมูลหลายแบบให้เลือกตามความเหมาะสมของข้อมูลที่ต้องการและตามลักษณะของประชากรเป้าหมายในการเก็บข้อมูล จะใช้วิธีเดียวหรือหลายวิธีก็ได้ เช่น การรวบรวมเอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก (แบบไม่มีโครงสร้างเคร่งครัด) การสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม และการสนทนากลุ่ม ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวการสนทนากลุ่ม ในรูปแบบการวิจัย โดยรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้ (สุมิตร สุวรรณ, 2552)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นการรวบรวมขั้นแรกเมื่อเริ่มทำการวิจัย โดยนักวิจัยจะต้องศึกษาผลงานที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด เพื่อนำมาประกอบการวิจัย การศึกษาเอกสารจะช่วยให้การกำหนดประเด็นและตัวแปรที่จะศึกษา กำหนดแนวคิด รวมทั้งนำมาใช้ในการวิเคราะห์

2. การสังเกต (Observation) การสังเกตในวิจัยเชิงคุณภาพมี 2 แบบ คือ

2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation observation) คือ การสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับกลุ่มคนที่ศึกษา มีการกระทำกิจกรรมด้วยกันจนกระทั่งเข้าใจความรู้สึกนึกคิดและความหมายที่คนเหล่านั้นให้ต่อปรากฏการณ์ทางสังคมที่ผู้วิจัยศึกษา ซึ่งเมื่อสังเกตแล้วจะต้องมีการซักถามและการจดบันทึกข้อมูล (notetaking) ด้วย

2.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation observation) คือ การสังเกตที่ผู้สังเกตไม่ได้เข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับกิจกรรมกับกลุ่มคนที่ศึกษา โดยไม่ต้องการให้ผู้ถูกสังเกตรู้สึกท้อหรือกังวล เพราะอาจทำให้พฤติกรรมผิดไปจากปกติได้ ซึ่งอาจใช้ในระยะเวลาแรกของการวิจัยแล้วใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมในระยะหลัง

3. การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์เป็นการเจาะลึกประเด็นต่างๆ ที่ผู้วิจัยสนใจ อาจใช้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ มีหลายประเภท อาจแบ่งได้ดังนี้

3.1 การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal interview) หรือการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้เตรียมคำถามและข้อกำหนดไว้แน่นอนตายตัว โดยปกตินักวิจัยเชิงคุณภาพมักจะไม่ใช้วิธีการนี้เป็นหลัก เพราะไม่ได้ช่วยให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและครอบคลุมเพียงพอโดยเฉพาะในแง่ของวัฒนธรรม ความหมายและความรู้สึกนึกคิด

3.2 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) มักจะใช้ควบคู่ไปกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม โดยเตรียมคำถามกว้าง ๆ มาล่วงหน้า การสัมภาษณ์แบบนี้อาจแบ่งออกได้อีก คือ การสัมภาษณ์โดย

เปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth interview) การตะล่อมกลุ่ม (Probe) เป็นการซักถามที่ล้วงเอาส่วนลึกของความคิดออกมา และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant interview) โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางคนแบบเจาะจงเพราะมีข้อมูลที่ดี ลึกซึ้ง กว้างขวางเป็น ตลอดจนการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยการจับกลุ่มสนทนา ประมาณ 8 - 12 คน ที่มีคุณลักษณะบางประการคล้ายคลึงกัน ในการสัมภาษณ์มีขั้นตอนที่สำคัญ คือ การแนะนำตัว การสร้างความสัมพันธ์ การบันทึกคำตอบ การใช้ภาษา ตลอดจนเวลาและสถานที่ที่ใช้ สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาเก็บให้เป็นระบบระเบียบให้ความหมายกับข้อมูล จัดหมวดหมู่ ความหมายของข้อมูล วิเคราะห์และสรุปรวบรวมความหมาย ซึ่งก่อนวิเคราะห์ ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เรียกว่า “การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation)” โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (อารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2552)

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) จะเน้นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่างๆ นั้นมีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator triangulation) จะเน้นการตรวจสอบจากผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลต่างคนกันว่าได้ค้นพบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถ้าผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลทุกคนพบว่าข้อค้นพบที่ได้มามีความเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง
3. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation) จะเน้นการตรวจสอบว่าถ้ามีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลายแล้ว ข้อมูลที่ได้มาเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าผู้วิจัยพบว่าไม่ว่าจะนำทฤษฎีใดมาใช้ ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ขั้นตอนต่อไปที่จะต้องทำคือการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งอาจทำไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลก็ได้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น แบบสอบถามปลายเปิด การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ มาทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. จัดระบบสิ่งที่ผู้วิจัยได้เห็นได้ยินและได้อ่าน เพื่อให้เข้าใจความหมายในสิ่งที่ได้เรียนรู้

ในการจัดการกับข้อมูล นักวิจัยใช้วิธีบรรยาย อธิบายตั้งสมมติฐาน สร้างทฤษฎี และเชื่อมโยงสิ่งที่ศึกษาไปยังเรื่องอื่นๆ ในการที่จะทำเช่นนั้น ได้นักวิจัยจะต้องจัดประเภท สังเคราะห์ ค้นหาแบบแผน และตีความข้อมูลที่รวบรวมมา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลไม่ใช่ขั้นสุดท้ายของกระบวนการวิจัย และไม่ได้เป็นขั้นตอนหนึ่งที่แยกออกมาจากขั้นตอนอื่นๆ ในกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพนักวิจัยจึงต้องวิเคราะห์ข้อมูลตลอดทุกขั้นตอนของการวิจัย และต้องวิเคราะห์ย้อนกลับไปกลับมาหลายครั้งจนกว่าจะได้สิ่งที่ต้องการศึกษาครบถ้วนจนสามารถนำเสนอผลการวิจัยได้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น ไม่ว่าจะเป็นการใช้เทคนิคใด จำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้ผู้วิจัยเกิดความมั่นใจว่าข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมานั้นมีความถูกต้อง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพมักจะไม่ใช่สถิติช่วยในการวิเคราะห์ จะใช้แนวคิดทฤษฎีเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ขึ้นอยู่กับประเด็นหรือปัญหาที่จะวิเคราะห์และการเลือกของนักวิจัย ดังนั้นการมีกรอบความคิดหรือทฤษฎีที่หลากหลายจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยวิเคราะห์ข้อมูลได้ลึกซึ้งและสร้างข้อสรุปที่หนักแน่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์ ดังนี้
 ขาดิชาย พิมพิไสย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และด้านการกระตุ้นส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานตามธรรมเนียมโรงเรียน ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานการควบคุมคุณภาพการศึกษามีอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่สำคัญ คือด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาในการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การปฏิบัติงานภายในโรงเรียนควรดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในธรรมเนียมโรงเรียน และการกำกับ ติดตาม ควรปฏิบัติอย่างจริงจัง ส่วนในด้านการพัฒนาครูผู้สอน ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

ทำเนียบ มหาพรหม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการติดตามการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงลำดับ คือ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยและด้านผลผลิตส่วนการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษามีปัญหา อยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกด้าน เรียงลำดับ คือ ด้าน

บริหารและการจัดการ ด้านหลักสูตร และการสอนด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากร

อารีย์ อัยวรรณ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านปัจจัยและกระบวนการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 58 โรงเรียน แบ่งตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็กผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านปัจจัย ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ด้านปัจจัยอยู่ในระดับมาก มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มิงงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละมาตรฐานด้านปัจจัยมีดังนี้ คือ (1) ครูและบุคลากรเพียงพอ (2) ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา อุทิศตน (3) ความสามารถในการสร้างทีมงาน (4) ใช้หลักธรรมในการบริหาร (5) เอกสารประกอบหลักสูตรครบถ้วน (6) นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาหลากหลายเพียงพอ (7) งบประมาณสนับสนุนเพียงพอ (8) ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษา 2) ด้านกระบวนการ ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการ อยู่ในระดับปานกลาง มาตรฐานที่มีคุณภาพสูงสุด คือ มีการจัดบริการสิ่งต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ของแต่ละมาตรฐานด้านกระบวนการมีดังนี้ คือ(1) การบริหารมีความสะดวก รวดเร็วตรวจสอบได้ (2) ปรับหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น (3) การวิจัยในชั้นเรียน (4) กิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน/นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (5) จัดสาธารณูปโภคเพียงพอ มีระบบสุขภาพและการรักษาสภาพแวดล้อม (6) นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนการพัฒนาครู (7) ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผน และประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

วรพจน์ ลังกาพันธ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนเพื่อเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปางปีการศึกษา 2543 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการพัฒนาโรงเรียนตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนเพื่อเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานตาม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนเพื่อเข้าสู่มาตรฐานการศึกษากำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ได้แก่

- 1) การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2) การจัดทำธรรมนูญ โรงเรียน
- 3) การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
- 4) การพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียน
- 5) การพัฒนาคุณภาพนักเรียน
- 6) การพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษา ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 5 ยุทธศาสตร์ ยกเว้น การจัดทำธรรมนูญโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาการดำเนินงานในระดับมากคือ การประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริงส่วนปัญหาอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย

1. ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีความต้องการเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในธรรมนูญโรงเรียน การพัฒนานักเรียนให้มีพื้นฐานตามระดับการศึกษา การวางแผนจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานอย่างเหมาะสมมีความสามารถในการใช้ภาษา และความสามารถทางคณิตศาสตร์มีคุณธรรมและจริยธรรมมีความรับผิดชอบ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนมีความต้องการเกี่ยวกับการได้รับการพัฒนาศักยภาพศักยภาพในวิชาชีพครูความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนที่ถูกต้องและชัดเจน

3. ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนมีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนการวางแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

4. ด้านการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา มีความต้องการเกี่ยวกับระบบการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนการนิเทศ แผนการนิเทศภายในโรงเรียนที่เกิดจากความต้องการในการนิเทศของครูผู้สอนอย่างแท้จริง การนิเทศที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

วิไล แสงเหมือนขวัญ (บทคัดย่อ : 2545) ได้ศึกษาการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สรุปลผลการวิจัย ดังนี้

1. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับดี พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่แสดงออกมากที่สุด ได้แก่ กำหนดขอบข่ายของงานและการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ พฤติกรรมที่บุคลากรแสดงออกน้อยที่สุด ได้แก่ พัฒนางานแบบสร้างผู้นำ โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นหัวหน้าทีม

2. ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาก่อนและหลังดำเนินโครงการ

2.1 พฤติกรรมการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารหลังการดำเนินการโครงการเพิ่มขึ้นก่อนดำเนินการโครงการทุกโรงเรียน และมีพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับพอใช้

2.2 พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงหลังการดำเนินการโครงการเพิ่มขึ้นก่อนการดำเนินการโครงการคิดเป็นร้อยละ 14 และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 พฤติกรรมที่ผู้เรียนประทับใจมากที่สุด ได้แก่ ครูมีความเป็นกันเอง เอาใจใส่ช่วยเหลือผู้เรียน สิ่ง que ผู้เรียนได้เรียนรู้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ นำหลักวิชาการต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน สิ่ง que ผู้เรียนต้องการให้ครูผู้สอนปรับปรุงได้แก่ ให้มีการใช้สื่อการสอนอย่างหลากหลาย ส่วนพฤติกรรมที่ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด ได้แก่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

2.3 พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านรักการอ่าน และใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงหลังการดำเนินการโครงการเพิ่มขึ้นก่อนดำเนินการโครงการ คิดเป็นร้อยละ 16 และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .01

3. ความคิดเห็นของบุคลากรของสถานศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ของบุคลากรในสถานศึกษา มีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับ พอใช้ และประเด็นที่บุคลากรมีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ความอิสระในการแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนา/ปรับปรุงของฝ่าย/หมวด/งาน ส่วนประเด็นที่บุคลากรมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนา/ปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

4. การสังเคราะห์ผลการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2543 – 2544 และมีการประเมินโดยต้นสังกัดปีการศึกษา 2544 ในมาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียน และผู้สอน พบว่าทุกโรงเรียนสามารถพัฒนาได้ประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับพอใช้ ถึง ดี ส่วนมาตรฐานเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน มี 4 โรงเรียนสามารถพัฒนาได้ประสบผลสำเร็จและอยู่ในระดับ พอใช้ ถึง ดี มี 1 โรงเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง ผลการประเมินของตนเองของสถานศึกษา ส่วนใหญ่สอดคล้องกับผลการประเมินโดยต้นสังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 453 โรงเรียน โดยได้ศึกษา ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้
สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกด้านยกเว้น

ด้านผลผลิต โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุดเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านผลกระทบ โรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นรายด้านพบว่า โรงเรียนในสังกัดมีสภาพการดำเนินงาน ดังนี้

ด้านปัจจัย พบว่า บุคลากร ครู ผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในและช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดความช่วยเหลือด้านงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดและจำนวนบุคลากรมีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านกระบวนการ พบว่า ธรรมนูญโรงเรียน มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และศักยภาพของโรงเรียนและการเตรียมการ โดยการสร้างความตระหนักแก่บุคลากรในโรงเรียน การดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด การสรุปผลและการเขียนรายงานการประเมินตนเอง และการสร้างเครื่องมือประเมินตนเอง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านผลผลิต พบว่า ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ และวิสัยทัศน์ การดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ระบบการประเมินตนเอง การนำผลการประเมินตนเองของโรงเรียนไปใช้ประโยชน์ และความสามารถของครูในการพัฒนาหลักสูตร มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด จากการสรุปรายงานผลการสำรวจสภาพ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาช่วงปี พ.ศ.2545-2546 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ส่งรายงานมายังสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จำนวน 103 เขตพื้นที่การศึกษา (คิดเป็นร้อยละ 58.86) ของเขตพื้นที่ทั้งหมด พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ มีการสำรวจสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษามาแล้วจำนวน 72 เขต (คิดเป็นร้อยละ 41.14) ซึ่งรายงาน ผลสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพ มีสาระสำคัญ รายละเอียดของเนื้อหาและรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่จะรายงานผลสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (มหาชน)

สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) ได้รายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2548 พบว่าภาพรวมของการประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2548 มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ ดี เมื่อพิจารณาตามมาตรฐานพบว่า 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้ง 8 มาตรฐาน 2) มาตรฐานด้านการเรียนการสอน มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้ง 2 มาตรฐาน 3) มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี 5 มาตรฐาน และมีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ 1 มาตรฐาน 4) มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้ง 2 มาตรฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 (2549) ได้จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2549 พบว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 มีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานใน ภาพรวมอยู่ใน ระดับดีเมื่อพิจารณาตามมาตรฐานพบว่า 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ผลการประเมินอยู่ในระดับ ดี ทุกมาตรฐาน ยกเว้นมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มี วิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และ ทักษะจำเป็นตามหลักสูตร และมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รัก การเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับ พอใช้ 2) มาตรฐานด้าน การเรียนการสอน ผลการประเมินอยู่ในระดับดีทุกมาตรฐาน 3) มาตรฐานด้านการบริหารและการจัด การศึกษา ผลการประเมินอยู่ในระดับดี ทุกมาตรฐาน 4) มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการ เรียนรู้ ผลการประเมินอยู่ในระดับดีทุกมาตรฐาน

เลิศลักษณ์ สุขแก้ว (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสังเคราะห์รายงานการประเมิน ตนเองของสถานศึกษากับรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ใน ระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาตามมาตรฐานพบว่า 1) มาตรฐานด้านผู้บริหาร ผลการประเมินอยู่ในระดับ พอใช้ทุกมาตรฐาน สอดคล้องกับการประเมินตนเองของสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพ ภายนอก มาตรฐานที่มีผลการประเมินสูงสุด ได้แก่ มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมี ความสามารถในการบริหารจัดการส่วนมาตรฐานที่มีผลการประเมินต่ำสุด ได้แก่ มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) มาตรฐานด้านครู ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ทุกมาตรฐาน สอดคล้องกันทั้งการประเมิน ตนเองของสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอก มาตรฐานที่มีผลการประเมินสูงสุด ได้แก่ มาตรฐานที่ 24 ครูมีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ ส่วนมาตรฐาน ที่ผลการประเมินต่ำสุด ได้แก่ มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมี ประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) มาตรฐานด้านผู้เรียน ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ทุก มาตรฐาน สอดคล้องกับการประเมินตนเองของสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอกยกเว้น มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะจำเป็นตามหลักสูตร ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ได้ในระดับพอใช้ แต่มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการ การประเมินคุณภาพภายนอกได้ในระดับปรับปรุง สำหรับมาตรฐานที่มีผลการประเมินสูงสุดได้แก่ มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และมาตรฐานที่ได้ผลการประเมินใน เกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง ได้แก่มาตรฐานที่4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

สุชีพ เสาเกิด (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพ กรณีตัวอย่าง 3 โรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพและผลกระทบที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน ที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากสำนักงานรับรองคุณภาพและประเมินคุณภาพทางการศึกษา กรณีตัวอย่าง 3 โรง โดยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูจำนวน 13 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 18 คน เก็บข้อมูลโดยการพูดคุย สอนทนา การสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า (1) การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากสำนักงานรับรองคุณภาพและประเมินคุณภาพทางการศึกษกรณีตัวอย่าง 3 โรง ดำเนินการพัฒนาการศึกษาโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านผู้เรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจการพัฒนาคุณภาพดังกล่าว (2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนกรณีตัวอย่าง 3 โรง ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้บริหารครูและนักเรียน ในการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษามีทั้งผลกระทบทางบวกและทางลบผลกระทบดังกล่าวเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้บริหารและครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพัฒนาตนเอง มีปฏิริยาตอบสนองต่อผลการประเมินของสำนักงานรับรองคุณภาพและประเมินคุณภาพทางการศึกษา และผลการประเมินวิเคราะห์จุดที่ต้องพัฒนา ผู้บริหารปรับระบบการบริหารจัดการและครูผู้สอนปฏิบัติการเรียนการสอนและกำหนดกิจกรรม นำสู่การปฏิบัติพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้ได้รับมาตรฐานและรองรับการประเมินคุณภาพจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพต่อไป

อารีย์ อัยวรรณ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านปัจจัยและกระบวนการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 58 โรงเรียน แบ่งตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็กผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านปัจจัย ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ด้านปัจจัยอยู่ในระดับ “มาก” มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มิงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละมาตรฐานด้านปัจจัยมีดังนี้คือ (1) ครูและบุคลากรเพียงพอ (2) ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา อุทิศตน (3) ความสามารถในการสร้างทีมงาน (4) ใช้หลักธรรมในการบริหาร (5) เอกสารประกอบหลักสูตรครบถ้วน (6)นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หลากหลายเพียงพอ (7) งบประมาณสนับสนุนเพียงพอ (8) ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนด้าน

ทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษา 2) ด้านกระบวนการ ความคิดเห็นของข้าราชการครู ต่อคุณภาพ การศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการ อยู่ในระดับปานกลาง มาตรฐานที่มี คุณภาพสูงสุด คือ มีการจัดบริการสิ่งต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพตัวชี้วัดที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ของแต่ละมาตรฐานด้านกระบวนการมีดังนี้ คือ(1) การบริหารมีความสะดวกรวดเร็ว ตรวจสอบได้ (2) ปรับหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น (3) การวิจัยในชั้น เรียน (4) กิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน/นำภูมิปัญญา ท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (5) จัดสาธารณูปโภคเพียงพอ มี ระบบสุขภาพและการรักษาสภาพแวดล้อม (6) นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนการพัฒนาครู (7) ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผน และ ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศ

Patricia,(1996 : 4 – 8) ได้ศึกษาการประเมินการก้าวไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา และการควบคุมการปฏิบัติในประเทศเยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย พบว่า มี การเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในระบบที่มีการประกันคุณภาพการศึกษาทำให้กลไกทางสังคมเกิดการ เปลี่ยนแปลง ในประเทศเยอรมันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาจากจังหวัดหนึ่งไปอีกจังหวัดหนึ่ง การประกันคุณภาพการศึกษาและการควบคุมการประเมิน คือ กระบวนการที่ชัดเจน ในประเทศ สวีเดนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาในการประกันคุณภาพ ฝรั่งเศสให้ความสำคัญและเชื่อถือ จากการใช้อ็อบสอยนอก โรงเรียนมีการควบคุมจากส่วนกลาง ประเทศนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับ การประเมินจากบุคคลภายนอกสถานศึกษา นำเอาระบบการสอนมาตรฐานกลางซึ่งอ้างอิงไปสู่การ ยอมรับที่เป็นมาตรฐาน มีการตรวจสอบอย่างมีแบบแผนสู่การควบคุมคุณภาพและการประกัน คุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาขั้นสูง

Hoitash, (2002 : abstract) ได้ศึกษาการพัฒนาและแผนการประกันคุณภาพ เครื่องมือ สำหรับองค์กรในการจัดการ โดยอาศัยการตัดสินใจกลุ่มบุคคล พบว่า ทางเลือกในการเข้าถึงเพื่อ ตรวจสอบ และประมวลผลการพัฒนาแผนการประกันคุณภาพในองค์กร ในการจัดการซึ่งต้องอาศัย กลุ่มผู้ใหญ่สำหรับพัฒนาข้อเสียหายที่ใช้การประเมินที่เจาะจงโดยเฉพาะ ดังนี้

- (1) ประมวลผลการพัฒนาการประกันคุณภาพและแผนงานที่เน้นการมีส่วนร่วม
- (2) ผลลัพธ์ของการประกันคุณภาพตามแผนงานคุณภาพเพิ่มขึ้น
- (3) ขอบเขตเพื่อการประเมินโปรแกรมประมวลผล พบว่า วางแผนโปรแกรมตรงประเด็น

และมีมาตรฐานการประเมินสำหรับการปฏิบัติงาน มีเครื่องมือ มีระเบียบแบบแผน และมีผลลัพธ์ของ

การประกันตามแผนคุณภาพแน่นอนคือรายงานและประโยชน์ของการประเมินโปรแกรมจัดให้เข้าถึง
ระเบียบคือการตรวจสอบ ด้านความสัมพันธ์เพื่อมาตรฐานการประเมินโปรแกรมพัฒนาโดยความ
ร่วมมือของคณะกรรมการมาตรฐานสำหรับการประเมินการศึกษาในอนาคต ต้องได้รับการสนับสนุน
ในการเตรียมจากผู้ชำนาญ

Prince of Songkla University
Pattani Campus